

Jaworzno, 5 lipca 2003 r.

Szanowni Państwo

Przekazuję informację Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie o wynikach sprawdzianu uczniów klas szóstych szkół podstawowych województwa śląskiego przeprowadzonego w dniu 8 kwietnia 2003 r.

Zachęcam do zapoznania się z wynikami sprawdzianu, które uzyskali szóstoklasiści oraz do analizy stopnia opanowania umiejętności czytania, pisania, rozumowania, korzystania z informacji i wykorzystywania wiedzy w praktyce.

Mam nadzieję, że przekazane informacje o poziomie osiągnięć uczniów pozwolą na refleksję dotyczącą dotychczasowych efektów kształcenia i będą służyć podnoszeniu jakości pracy szkół.

Jednocześnie składam podziękowanie:

- ❖ uczniom za udział w sprawdzianie,
- ❖ przewodniczącym i członkom zespołów egzaminacyjnych za sprawne zorganizowanie i przeprowadzenie sprawdzianu w szkołach,
- ❖ przewodniczącym zespołów egzaminatorów i egzaminatorom za wnikliwe sprawdzenie prac uczniów,
- ❖ dyrektorom szkół, w których zlokalizowane były ośrodki redystrybucji prac i ośrodki sprawdzania, za stworzenie sprzyjających warunków do pracy zespołów egzaminatorów,
- ❖ obserwatorom i ekspertom za cenne uwagi dotyczące organizacji i przebiegu sprawdzianu w szkołach.

Dyrektor OKE

Roman Dziedzic

Spis treści

Zamiast wstępu <i>Wykorzystanie wyników sprawdzianu w szkole</i>	3
Informacje o wynikach sprawdzianu ⁷ 2003 w województwie śląskim	5
1. Informacje wstępne	5
2. Organizacja i przebieg sprawdzianu	6
3. Standardowy zestaw zadań egzaminacyjnych	8
3.1. Charakterystyka egzaminacyjnego zestawu zadań.....	8
3.2. Podstawowe wskaźniki statystyczne	9
3.2.1. Wyniki dotyczące zestawu egzaminacyjnego	9
3.2.2. Wyniki dotyczące zadań i standardów	11
3.2.3. Wyniki uczniów na znormalizowanej skali staninowej	29
3.3. Analiza jakościowa zadań	30
3.4. Wyniki sprawdzianu 2003 a 2002	38
4. Zestawy zadań egzaminacyjnych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.....	39
4.1. Charakterystyka egzaminacyjnych zestawów zadań.....	39
4.2. Podstawowe wskaźniki statystyczne	43
4.2.1 Wyniki dotyczące zestawu egzaminacyjnego	43
4.2.2. Wyniki dotyczące zadań i standardów	45
5. Uwagi końcowe.....	55
6. Słownik terminów	55
<i>ZAŁĄCZNIK</i>	

Zamiast wstępu

Wykorzystanie wyników sprawdzianu w szkole

Egzaminowanie i ocenianie pozostają w interakcji z procesem nauczania/uczenia się, interakcja ta może ten proces wspierać poprzez wzbudzanie refleksji na temat jakości pracy ucznia i nauczyciela oraz stawianie jasnych celów kształcenia, ale też może go utrudniać wymuszając zarówno na uczniach, jak i nauczycielach dostosowanie swojej pracy „pod egzaminy”¹.

Otrzymują Państwo kolejny raport ze sprawdzianu, do którego przystąpił kolejny rocznik szóstoklasistów. Przygotowaliśmy cztery wersje raportu dla: szkoły, organu prowadzącego, Śląskiego Kuratora Oświaty i delegatur Kuratorium Oświaty. Zasadnicza część publikacji jest taka sama i dotyczy wyników uzyskanych przez wszystkich uczniów województwa śląskiego. Informacje uwzględniają wyniki dziewcząt i chłopców, zróżnicowanie wielkości miejscowości, w której znajduje się szkoła, rodzaj dysfunkcji niektórych uczniów. Różne są załączniki do raportu: dla szkoły zawierają informacje o wynikach uzyskanych przez jej uczniów, dla organu prowadzącego i delegatury KO przedstawiają wyniki uzyskane przez szkoły z danego terenu i wreszcie dla Śląskiego Kuratora Oświaty – informacje dotyczące wszystkich szkół województwa śląskiego.

Jesteśmy pewni, że dotychczasowe raporty, dostarczając wielu informacji o pracy uczniów, nauczycieli, całej szkoły, stawały się przedmiotem szczegółowych analiz, źródłem refleksji i podstawą formułowania wniosków do projektowania pracy szkoły, nauczycieli, uczniów w nowym roku szkolnym. Proponujemy szkołom kilka sposobów analiz.

I. Analiza na poziomie szkoły – Jak wypadli nasi uczniowie w tym roku?

1. Wyniki całego zestawu
 - a. Dobrze jest rozpocząć od analizy podstawowych wskaźników statystycznych wyników uczniów szkoły w odniesieniu do wskaźników wojewódzkich (strona 9 raportu). Jaki jest średni wynik w szkole? Jaki jest wynik najczęstszy? A jaki środkowy? Czy są wyższe od wskaźników wojewódzkich? Wartości tych wskaźników musicie Państwo wyznaczyć w szkole.
 - b. Kolejny etap to analiza rozkładu uzyskanych wyników (*Załącznik*, s. 1) na wykresie słupkowym. Z kształtu wykresu odczytamy, jaki okazał się sprawdzian dla naszych uczniów – Czy uzyskiwali częściej wyniki wysokie, czy raczej niskie? Czy kształt wykresu przypomina rozkład wyników w całym województwie (strona 10 raportu)?
 - c. Chcąc odnieść wyniki uzyskane przez uczniów szkoły do wyników w całym województwie, proponujemy przeanalizować tabelę Osiągnięcia uczniów na znormalizowanej skali staninowej (patrz strona 29 raportu) zamieszczoną na pierwszej stronie *Załącznika* – Jaki procent uczniów uzyskało wyniki powyżej średniego? Jaki procent uczniów ma wyniki bardzo wysokie i najwyższe?
2. Wyniki w zakresie standardów
 - a. Tabela 3 *Załącznika* umożliwi zbadanie struktury osiągnięć uczniów. Którą umiejętność wyznaczoną standardami wymagań egzaminacyjnych uczniowie opanowali najlepiej, a która okazała się dla nich trudna? Wskaźnik łatwości poszczególnych standardów dla uczniów szkoły można odnieść do wartości wskaźnika w gminie, w której znajduje się szkoła, oraz w powiecie i województwie.
 - b. Pozostając na poziomie standardów proponujemy przyjrzeć się, jak zmieniły się osiągnięcia uczniów szkoły w zakresie standardów w porównaniu z rokiem

¹ P. Black, *Testing: Friend or Foe,?* Londyn 1998, s. 22 - tłum. J. Brzdąk.

poprzednim – strona druga *Załącznika*. Średni wynik szkoły w poszczególnych standardach przeliczyliśmy w odniesieniu do średniej wojewódzkiej z uwzględnieniem odchylenia standardowego, czyli przedstawiliśmy ten wynik na standardowej skali T^2 . Takie przekształcenie wyniku pozwala na porównywanie wyników w różnych testach, a więc i w różnych latach, ponieważ średnia nowych wyników niezależnie od łatwości testu lub podtestu (standardu) jest równa 50 (odpowiada średniej wojewódzkiej), a odchylenie standardowe jest zawsze równe 10. Porównanie wyników standardowych uzyskanych w zakresie poszczególnych standardów umożliwia określenie, które umiejętności uczniowie opanowali lepiej w porównaniu z rokiem ubiegłym, a które wypadły słabiej.

3. Wyniki zadań

Wiele szczegółowych informacji o osiągnięciach uczniów uzyskamy analizując łatwość czynności badanych zadaniami dla całego województwa (raport, s. 12-13) oraz dla szkoły (*Załącznik*, s. 3-4). Okaże się, które zadania lub które czynności uczniowie opanowali najlepiej, a z którymi mają ciągle problem. Dobrze jest zapoznać się również z analizą jakościową poszczególnych zadań dokonaną przez eksperta OKE (raport, s. 30-37).

II. Analiza na poziomie klasy – Jakie są wyniki uczniów klasy A?

Dla każdej klasy można powtórzyć cały proces analizy na poziomie szkoły, odwołując się przede wszystkim do poziomu szkoły.

III. Co dalej?

Wyobraźmy sobie, że zakończyliśmy wszystkie analizy. Czy nadszedł czas na sformułowanie wniosków? Jeszcze nie! Należy pamiętać, że wszystkim analizom powinno nieustannie towarzyszyć pytanie *Dlaczego?: Dlaczego w tym roku umiejętność czytania wypadła lepiej niż w ubiegłym? Dlaczego w klasie A wyniki są słabsze niż w klasie C?* Itp. Nie wolno zapominać o tzw. kontekście wyników sprawdzianu. Chcąc określić, czy uzyskane przez szkołę, klasę wyniki można uznać za sukces czy niepowodzenie należy przeanalizować czynniki, które mogły mieć wpływ na poziom osiągnięć uczniów. Według M. Grondasa i J. Żmijskiego³ należą do nich m.in.:

- Czynniki indywidualne (uczniowskie) - np. inteligencja, uzdolnienia, zainteresowania, aspiracje, motywacje, stan zdrowia, czas przeznaczony na pracę domową, frekwencja na zajęciach.
- Czynniki środowiskowe – np. wykształcenie rodziców, status społeczno-ekonomiczny rodziny, warunki pracy domowej, stosunek rodziców do nauki, współprac rodziców ze szkołą, środowisko rówieśnicze, tradycje społeczności lokalnej.
- Czynniki pedagogiczne (szkolne) – np. model i program nauczania, organizacja lekcji, wykształcenie i doświadczenie nauczycieli, przygotowywanie się nauczycieli do zajęć, współpraca nauczycieli, metody nauczania i oceniania, stosunek nauczycieli do uczniów, programy nauczania i podręczniki, nieobecność nauczycieli, zasoby materialne szkoły, liczba uczniów w klasie, organizacja zajęć pozalekcyjnych.

Mamy nadzieję, że te wskazówki pomogą szkołom w interpretacji i analizie wyników uzyskanych przez ich uczniów na sprawdzianie w 2003 r., co zaowocuje zaprojektowaniem rozwiązań, które umożliwią uzyskanie jeszcze lepszych wyników za rok.

² Wynik na skali T otrzymać można przez zastosowanie wzoru: $T = 10 \cdot \frac{x - M}{s} + 50$, gdzie x jest wynikiem

ucznia w teście lub w tym przypadku średnim wynikiem szkoły w zakresie standardu, M jest średnią arytmetyczną testu w populacji (województwie), tu średnią w danym standardzie, a s jest odchyleniem standardowym.

³ Program „Ocenianie w nowej szkole”.

Informacje o wynikach sprawdzianu' 2003 w województwie śląskim

1. Informacje wstępne

Do sprawdzianu 8 kwietnia 2003 r. w naszym województwie przystąpiło 62 267 uczniów klas szóstych z 1338 szkół podstawowych.

Tabela 1. Uczniowie piszący sprawdzian oraz szkoły ze względu na lokalizację

Lp.	Lokalizacja szkoły	Szkoły		Uczniowie	
		Liczba	%	Liczba	%
1.	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców	139	10,4	4995	8,0
2.	Miasta od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	307	23	16 343	26,2
3.	Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców	494	36,9	28 712	46,1
4.	Gminy wiejskie	398	29,7	12 217	19,6
	Ogółem	1338	100	62 267	100

Sprawdzian pisało 30 268 dziewcząt, co stanowi 48,6% ogółu uczniów i 31 999 chłopców.

Z przyczyn losowych lub zdrowotnych do sprawdzianu w wyznaczonym terminie nie przystąpiło 385 uczniów. Spośród nich, w terminie dodatkowym tj. 24 czerwca 2003 r., sprawdzian pisało 119 uczniów. Dwóch uczniów pisało sprawdzian w terminie awaryjnym, tj. 25 kwietnia 2003 r. (nie dotarli na sprawdzian w dniu 8 kwietnia ze względu na śnieżyce). Był jeden przypadek przerwania sprawdzianu (uczeń korzystał z kalkulatora).

Na udokumentowane wnioski dyrektorów szkół zwolniono (z przyczyn losowych bądź zdrowotnych) z obowiązku przystąpienia do sprawdzianu 94, a później jeszcze 15 uczniów.

Sprawdzian trwał 60 minut. Przedmiotem sprawdzania były umiejętności zawarte w standardach wymagań egzaminacyjnych: czytanie, pisanie, rozumowanie, korzystanie z informacji oraz wykorzystywanie wiedzy w praktyce.

Przygotowano następujące zestawy egzaminacyjne dla uczniów:

- ❖ bez dysfunkcji oraz z dysleksją (S-A1-032),
- ❖ niewidomych i słabo widzących (S-A6-032, S-A4-032, S-A5-032),
- ❖ z trudnościami w uczeniu się (S-A8-032),
- ❖ niesłyszących i słabo słyszących (S-A7-032).

Elementem łączącym poszczególne zadania w spójną całość w zestawie standardowym, zarówno dla uczniów bez dysfunkcji, jak i z dysleksją rozwojową, a także w zestawach dla uczniów niewidomych, słabo widzących, niesłyszących/ słabo słyszących był motyw przewodni „Przed telewizorem”, a w zestawie dla uczniów z trudnościami w uczeniu się - motyw „Popołudnie Kasi”.

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mieli prawo do wydłużenia czasu o dodatkowe 30 minut.

Tabela 2. Uczniowie a typy zestawów egzaminacyjnych

Typ zestawu	Symbol zestawu	Liczba uczniów piszących dany zestaw
Standardowy dla uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją	S-A1-032	61 004
Dostosowany dla uczniów słabo widzących (druk powiększony – 16 pkt.)	S-A4-032	74
Dostosowany dla uczniów słabo widzących (druk powiększony – 24 pkt.)	S-A5-032	19
Dostosowany dla uczniów niewidomych	S-A6-032	3
Dostosowany dla uczniów niesłyszących/ słabo słyszących	S-A7-032	125
Dostosowany dla uczniów z trudnościami w uczeniu się	S-A8-032	1 042
Razem piszących		62 267

Wśród 61 004 piszących zestaw standardowy znalazło się 2 866 uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (z dysleksją).

2. Organizacja i przebieg sprawdzianu

Przygotowanie przewodniczących szkolnych zespołów egzaminacyjnych

Za organizację i przebieg sprawdzianu w danej szkole odpowiada dyrektor szkoły pełniący rolę przewodniczącego szkolnego zespołu egzaminacyjnego. W celu przygotowania dyrektorów szkół do pełnienia powyższej roli zorganizowano dwa spotkania informacyjno-szkoleniowe: pierwsze - w listopadzie 2002 r., drugie - w marcu 2003 r. Na spotkaniu w marcu 2003 r. zapoznano przewodniczących ze zmianami w Rozporządzeniu MEN z dnia 21 marca 2001 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych (Dz.U. Nr 29 z 2001 r. z późniejszymi zmianami) oraz ze zmianami w procedurach. Szczegółowo omówiono te z obowiązujących procedur, do których w minionym roku zgłaszano uwagi lub wątpliwości. Przekazano także informacje dotyczące ośrodków redystrybucji. Każdy przewodniczący na spotkaniu otrzymał pakiet zawierający: *Procedury organizowania i przeprowadzania sprawdzianu w szóstej klasie szkoły podstawowej i egzaminu gimnazjalnego w trzeciej klasie gimnazjum*, wzory niezbędnych dokumentów, listy imienne uczniów oraz kody kreskowe identyfikatora szkoły. Dyrektorom szkół, pełniących rolę ośrodków redystrybucji, powierzono zadanie przeszkolenia zastępców przewodniczących szkolnych zespołów egzaminacyjnych z terenu objętego zasięgiem danego ośrodka.

Zbieranie danych o uczniach przystępujących do sprawdzianu

Każda szkoła przekazywała (na dyskietce) do OKE informacje o uczniach przystępujących do sprawdzianu. Dyskietce towarzyszył wydruk zapotrzebowania na materiały egzaminacyjne, potwierdzony podpisem dyrektora szkoły. Termin przekazywania danych upływał z końcem października 2002 r., a termin ich aktualizacji - z dniem 15 stycznia 2003 r. Zebrane informacje posłużyły Komisji do zbudowania bazy danych

o uczniach, z uwzględnieniem ich ewentualnych dysfunkcji, oraz do opracowania zapotrzebowania na materiały egzaminacyjne dla wszystkich szkół województwa śląskiego.

Dystrybucja materiałów egzaminacyjnych

Dzień przed sprawdzianem każda szkoła otrzymała materiały egzaminacyjne przesyłką kurierską. Materiały były właściwie zabezpieczone, nie stwierdzono przypadków naruszenia przesyłek.

Przebieg sprawdzianu

Przebieg sprawdzianu monitorowany był przez 568 obserwatorów i 35 ekspertów upoważnionych przez dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie. W zdecydowanej większości szkół przebiegał on prawidłowo. Odnotowano kilka przypadków nieumyślnego naruszenia prawidłowości przebiegu sprawdzianu. Dotyczyły one zbyt wczesnego lub zbyt późnego rozpoczęcia sprawdzianu (w sumie 7 przypadków). Przypadki te zostały niezwłocznie wyjaśnione na piśmie skierowanym do Dyrektora OKE przez dyrektorów szkół. W dniu egzaminu, w 23 ośrodkach redystrybucji, przewodniczący szkolnych zespołów egzaminacyjnych przekazywali prace egzaminacyjne, niewykorzystane zestawy zadań oraz dokumentację sprawdzianu przedstawicielom Komisji.

Sprawdzanie prac uczniów

Do sprawdzania prac uczniów powołano 558 egzaminatorów, w tym 483 bezpośrednio sprawdzających prace egzaminacyjne, 44 weryfikujących dokładność sprawdzania i 31 przewodniczących zespołów. Egzaminatorzy sprawdzali prace egzaminacyjne grupowo przez trzy dni w 31 zespołach rozmieszczonych w 24 ośrodkach sprawdzania. Zweryfikowano 12% prac egzaminacyjnych. W jednym ośrodku sprawdzano prace uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Przetwarzanie danych egzaminacyjnych

Karty odpowiedzi uczniów zostały sczytane przy pomocy skanera i zweryfikowane elektronicznie. Ewentualne nieprawidłowości wyjaśniano poprzez sprawdzanie pracy egzaminacyjnej i protokołu ustalenia wyników przez zespół egzaminatorów. Ostateczne wyniki wydrukowano w tabelach zbiorczych dla poszczególnych szkół.

Komunikowanie wyników

Listy z wynikami uczniów w ujęciu tabelarycznym przesłano do szkół pod koniec kwietnia, natomiast indywidualne zaświadczenia dla uczniów na drukach Państwowej Wytwórni Papierów Wartościowych dyrektorzy szkół odbierali w dniach od 26 do 30 maja 2003 r. w ośrodkach wyznaczonych przez dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie. Na zaświadczeniach wpisano łączną sumę uzyskanych punktów oraz liczbę punktów za poszczególne standardy wymagań egzaminacyjnych.

3. Standardowy zestaw zadań egzaminacyjnych

3.1. Charakterystyka egzaminacyjnego zestawu zadań

Standardowy zestaw egzaminacyjny (S-A1-032) zawierał 25 zadań, w tym 20 zamkniętych (uczeń wybierał jedną odpowiedź spośród czterech podanych) oraz 5 otwartych (uczeń formułował własną odpowiedź) i skonstruowany był według planu zamieszczonego w tabeli 3.

Tabela 3. Plan zestawu egzaminacyjnego

Standard	% udział badanych umiejętności	Maksymalna liczba punktów	Numery zadań
Czytanie (1)	25	10	1, 3, 4, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Pisanie (2)	30	12	21, 24, 25
Rozumowanie (3)	20	8	2, 5, 19, 22, 23, 24
Korzystanie z informacji (4)	5	2	6, 16
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce (5)	20	8	7, 8, 17, 18, 20, 22, 24

Łączna liczba punktów, którą uczeń mógł uzyskać za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań, wynosiła 40: 20 za zadania zamknięte od 1 do 20, punktowane 0–1 i 20 za zadania otwarte od 21 do 25.

Zadania sprawdzały umiejętności z zakresu standardów: czytanie, pisanie, rozumowanie, korzystanie z informacji i wykorzystywanie wiedzy w praktyce.

W zakresie standardu **czytanie** (zadania nr 1, 3, 4, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15) sprawdzono umiejętności odczytywania:

- ❖ tekstu popularnonaukowego,
- ❖ tekstu literackiego.

W zakresie standardu **pisanie** (zadania nr 21, 24 i 25) sprawdzono umiejętności:

- ❖ redagowania listu,
- ❖ formułowania odpowiedzi na zadane pytanie,
- ❖ przedstawiania na diagramie danych z tabeli.

W zakresie standardu **rozumowanie** (zadania nr 2, 5, 19, 22, 23, 24) sprawdzono umiejętności:

- ❖ rozpoznawania prostokąta w podanej skali,
- ❖ argumentowania,
- ❖ umieszczania dat w przedziałach czasowych,
- ❖ porównywania czasu trwania zdarzeń,
- ❖ ustalenia sposobu rozwiązywania zadania związanego z obliczeniami pieniężnymi.

W zakresie standardu **korzystanie z informacji** (zadania nr 6 i 16) sprawdzono umiejętności:

- ❖ porządkowania alfabetycznego wyrazów,
- ❖ dokonywania wyboru z oferty mediów.

W zakresie standardu **wykorzystywanie wiedzy w praktyce** (zadania nr 7, 8, 17, 18, 20, 22, 24) sprawdzono umiejętności:

- ❖ rozwiązywania problemów praktycznych z wykorzystywaniem obliczeń dotyczących: czasu, pieniędzy,
- ❖ rozwiązywania problemów praktycznych z wykorzystywaniem obliczeń procentowych,
- ❖ rozwiązywania problemów praktycznych z wykorzystywaniem własności figur,
- ❖ stosowania zasad zdrowego stylu życia,
- ❖ użytkowania urządzeń technicznych zgodnie z instrukcją obsługi.

3.2. Podstawowe wskaźniki statystyczne

3.2.1. Wyniki dotyczące zestawu egzaminacyjnego

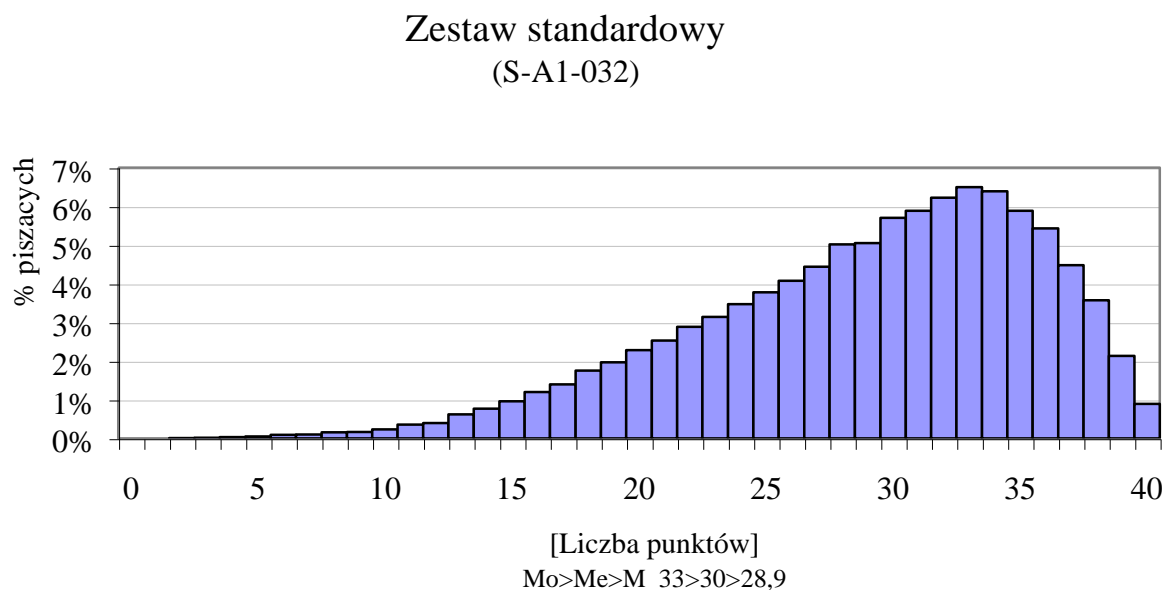
Charakterystykę osiągnięć uczniów na sprawdzianie rozpoczynamy od przedstawienia wyników traktowanych jako suma uzyskanych punktów. Najpierw dla ogółu uczniów oraz z podziałem na dziewczęta i chłopców, a następnie - dla uczniów piszących sprawdzian w szkołach położonych w gminach wiejskich i miastach: poniżej 20 tys. mieszkańców, od 20 do 100 tys. i ponad 100 tys. mieszkańców.

W tej części opracowania osiągnięcia uczniów ilustrują także rozkłady uzyskanych punktów.

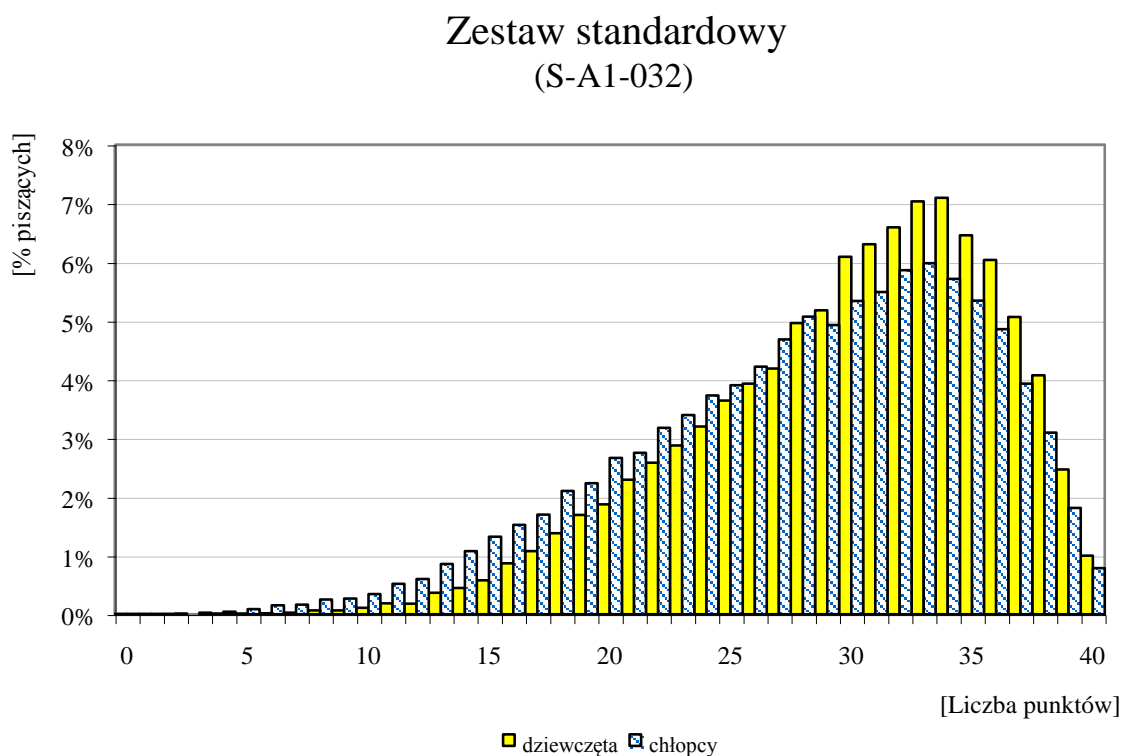
Tabela 4. Wyniki uczniów ogółem i z podziałem na płeć

Wskaźniki	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy
Liczba uczniów	61 004	29 791	31 213
Łatwość zestawu	0,72	0,74	0,70
Liczba punktów możliwa do zdobycia	40	40	40
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	33	34	33
Wynik środkowy (mediana – Me)	30	31	29
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	28,9	29,8	28,1
Odchylenie standardowe	6,69	6,15	7,06
Wynik najwyższy uzyskany przez uczniów	40	40	40
Wynik najniższy uzyskany przez uczniów	0	0	0
Rozstęp	40	40	40

Wykres 1. Rozkład wyników uzyskanych przez ogół uczniów

Wykres 2. Rozkład wyników uzyskanych przez dziewczęta i chłopców

Dla tegorocznych szóstoklasistów sprawdzian okazał się łatwy. Wskazuje na to przesunięty w prawo - w stronę wartości wysokich - kształt rozkładu wyników. Wskaźnik łatwości dla całego zestawu wyniósł 0,72. Wynik średni to 28,9 na 40 możliwych do uzyskania punktów. Wskazuje on na opanowanie 72% badanych umiejętności. Przy

odchyleniu standardowym równym 6,69 punktu, 65,5% uczniów uzyskało wynik w przedziale od 23 do 35 punktów, 18% uczniów ma wynik niższy niż 23 punkty, a 16,5% wynik wyższy niż 35 punktów.

Dziewczęta uzyskały wyniki nieco lepsze niż ich koledzy.

Tabela 5. Wyniki uczniów a położenie szkoły

Wskaźniki	Gminy wiejskie	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców	Miasta od 20 do 100 tys. mieszkańców	Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców
Liczba uczniów	12 082	4 953	15 938	28 031
Łatwość zestawu	0,71	0,72	0,72	0,73
Liczba punktów możliwa do zdobycia	40	40	40	40
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	33	33	33	34
Wynik środkowy (mediana – Me)	30	30	30	30
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	28,5	28,7	28,8	29,2
Odchylenie standardowe	6,71	6,69	6,60	6,71
Wynik najwyższy uzyskany przez uczniów	40	40	40	40
Wynik najniższy uzyskany przez uczniów	2	3	2	0
Rozstęp	38	37	38	40

Analizując tabelę 5, można wnioskować, że nasze województwo jest raczej jednolite pod względem poziomu uzyskanych wyników. Nieznacznie lepsze wyniki uzyskali uczniowie uczęszczający do szkół zlokalizowanych w dużych miastach.

3.2.2. Wyniki dotyczące zadań i standardów

W tej części opracowania zajmiemy się wynikami uzyskanymi w poszczególnych zadaniach i standardach wymagań egzaminacyjnych. Przedstawiamy czynności ucznia sprawdzane zadaniami zestawu oraz ich wyróżniki: typ zadania, numer standardu, który reprezentują, liczbę możliwych do uzyskania punktów oraz wartość wskaźnika łatwości. Porównujemy tę wartość dla zadań zamkniętych i otwartych, dla dziewcząt i chłopców, dla miejscowości o różnej liczbie mieszkańców.

Tabela 6. Łatwość czynności badanych zadaniami dla ogółu oraz z podziałem ze względu na płeć uczniów

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika			Standard	Liczba punktów	Typ zadania				
		Ogółem	Dziewczeta	Chłopcy							
1.	tytułuje tekst popularnonaukowy (uogólnia)	0,88	0,90	0,87	1.1	1	WW				
2.	umieszcza datę w przedziale czasowym	0,67	0,68	0,67	3.1	1	WW				
3.	odczytuje dane z tekstu popularnonaukowego	0,88	0,89	0,87	1.4	1	WW				
4.	odczytuje informację z tekstu popularnonaukowego	0,94	0,95	0,94	1.1	1	WW				
5.	rozpoznaje prostokąt przedstawiony w podanej skali	0,76	0,76	0,75	3.6	1	WW				
6.	porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej	0,87	0,91	0,84	4.1	1	WW				
7.	wyjaśnia na podstawie instrukcji zasady użytkowania telewizora	0,40	0,42	0,38	5.7	1	WW				
8.	wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności figur geometrycznych	0,47	0,47	0,47	5.5	1	WW				
9.	określa odbiorcę wiersza	0,81	0,84	0,78	1.2	1	WW				
10.	rozumie sens przenośni	0,83	0,87	0,80	1.1	1	WW				
11.	rozumie główną myśl wiersza	0,67	0,71	0,64	1.1	1	WW				
12.	odczytuje pouczenie z wiersza	0,77	0,81	0,73	1.1	1	WW				
13.	odróżnia język potoczny od języka poetyckiego	0,42	0,44	0,40	1.1	1	WW				
14.	rozpoznaje intencję osoby mówiącej w wierszu	0,91	0,93	0,89	1.1	1	WW				
15.	wskazuje porównanie	0,68	0,72	0,64	1.2	1	WW				
16.	wybiera program telewizyjny, kierując się wskazanym kryterium	0,87	0,88	0,86	4.2	1	WW				
17.	wykonuje obliczenia procentowe	0,64	0,64	0,63	5.5	1	WW				
18.	oblicza długość przedziału czasowego, mając podaną jego część	0,57	0,53	0,61	5.5	1	WW				
19.	porównuje czas trwania zdarzeń	0,83	0,82	0,83	3.6	1	WW				
20.	wykonuje obliczenia dotyczące czasu	0,61	0,57	0,65	5.3	1	WW				
21.	przedstawia za pomocą diagramu dane zapisane w tabeli	0,87	0,86	0,88	2.4	2	KO				
22.	22.I	0,66	0,69	0,64	3.8	1	RO	ustala sposób wyznaczenia reszty w zadaniu dotyczącym obliczeń pieniężnych	0,86	0,88	0,84
	22.II							ustala sposób wyznaczenia, ile razy jedna liczba mieści się w drugiej	0,70	0,74	0,67
	22.III							wykonuje obliczenia pieniężne (wyznacza resztę)	0,63	0,66	0,61
	22.IV							wykonuje obliczenia prowadzące do wyznaczenia, ile razy jedna liczba mieści się w drugiej	0,50	0,53	0,47
	22.V							podaje odpowiedź z uwzględnieniem otrzymanego wyniku	0,62	0,65	0,59
23.	analizuje wynik obliczeń procentowych i ocenia jego sensowność	0,25	0,20	0,29	3.9	1	KO				

24.	24.I	stosuje formę listu	0,80	0,97	0,85	0,99	0,75	0,95	2.1	1	RO	
	24.II	pisze na temat		0,97		0,99		0,96				
	24.III	używa argumentów		0,77		0,81		0,74		3.4		
	24.IV	rozumie zasady zdrowego trybu życia		0,91		0,93		0,89		5.8		
	24.V	tworzy spójny tekst (wypowiedź nie jest chaotyczna)		0,91		0,94		0,87		1		
	24.VI	celowo stosuje środki językowe		0,88		0,93		0,84		1		
	24.VII	przestrzega norm językowych		0,51		0,58		0,44		2.3		1
	24.VIII	przestrzega norm ortograficznych*		0,57		0,67		0,47		1		
	24.IX	przestrzega norm interpunkcyjnych*		0,60		0,68		0,52		1		
	24.X	pisze starannie		0,89		0,93		0,85		2.5		1
25.	25.I	formułuje odpowiedź na zadane pytanie	0,57	0,57	0,63	0,53	0,53	2.2	1	KO		
	25.II	przestrzega norm językowych		0,57							0,62	0,52

* Uczeń z dysleksją:

VIII. tworzy tekst komunikatywny (mimo błędów językowych)

IX. tworzy wypowiedź logicznie uporządkowaną

Wykres 3. Łatwość zadań dla ogółu oraz z podziałem ze względu na płeć uczniów

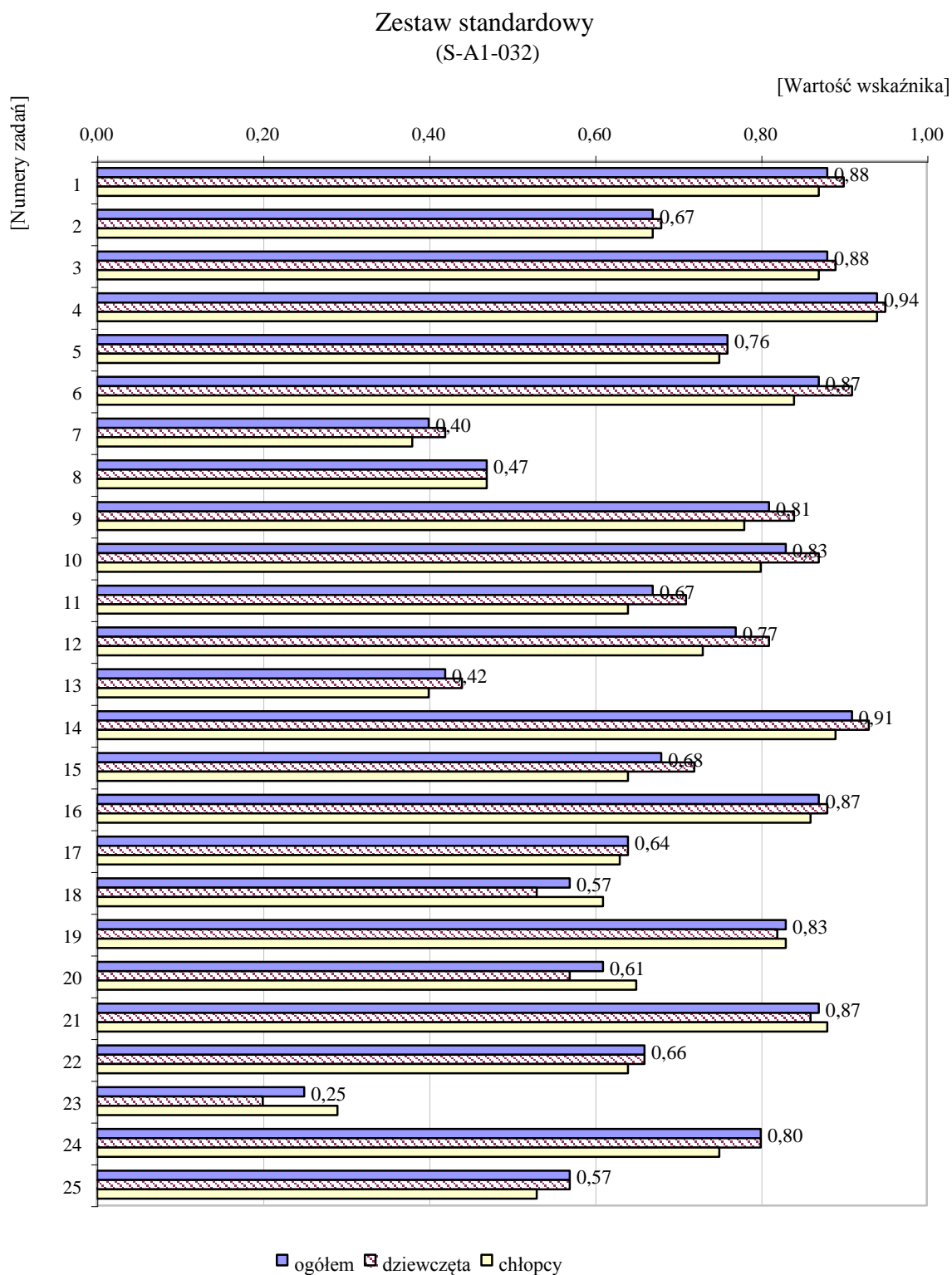

Tabela 7. Zadania a ich łatwość dla ogółu oraz z podziałem ze względu na płeć uczniów

		Łatwość zadań				
Wartość wskaźnika łatwości		0,00 – 0,19	0,20 – 0,49	0,50 – 0,69	0,70 – 0,89	0,90 – 1, 00
Interpretacja		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
		Ogółem				
Numery zadań	zamkniętych	-	7, 8, 13	2, 11, 15, 17, 18, 20	1, 3, 5, 6, 9, 10, 12, 16, 19	4, 14
	otwartych	-	23	22, 25	21, 24	-
		Dziewczęta				
Numery zadań	zamkniętych	-	7, 8, 13,	2, 17, 18, 20	3, 5, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 19	1, 4, 6, 14
	otwartych	-	23	22, 25	21, 24	-
		Chłopcy				
Numery zadań	zamkniętych	-	7, 8, 13,	2, 11, 15, 17, 18, 20	1, 3, 5, 6, 9, 10, 12, 14, 16, 19	4
	otwartych	-	23	22, 25	21,24	-

Dla ogółu uczniów zadania łatwe i bardzo łatwe stanowiły 52%. Nieco lepiej z rozwiązywaniem zadań zamkniętych radziły sobie dziewczęta. Z zadaniami otwartymi, zarówno dziewczęta, jak i chłopcy, radzili sobie podobnie. Chłopcy byli lepsi w rozwiązywaniu zadań: 18, 19, 20, 21 i 23 (patrz wykres 3).

Tabela 8. Łatwość czynności badanych zadaniami dla uczniów w gminach wiejskich i miastach

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości								Standard	Liczba punktów	Typ zadania
		Gminy wiejskie		Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców		Miasta od 20 do 100 tys. mieszkańców		Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców				
1.	tytułuje tekst popularnonaukowy (uogólnia)	0,88	0,88	0,89	0,88	1.1	1	WW				
2.	umieszcza datę w przedziale czasowym	0,69	0,67	0,68	0,66	3.1	1	WW				
3.	odczytuje dane z tekstu popularnonaukowego	0,87	0,87	0,88	0,88	1.4	1	WW				
4.	odczytuje informację z tekstu popularnonaukowego	0,94	0,94	0,95	0,94	1.1	1	WW				
5.	rozpoznaje prostokąt przedstawiony w podanej skali	0,76	0,75	0,75	0,76	3.6	1	WW				
6.	porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej	0,86	0,87	0,87	0,88	4.1	1	WW				
7.	wyjaśnia na podstawie instrukcji zasady użytkowania telewizora	0,39	0,39	0,40	0,40	5.7	1	WW				
8.	wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności figur geometrycznych	0,48	0,48	0,46	0,47	5.5	1	WW				
9.	określa odbiorcę wiersza	0,80	0,80	0,80	0,81	1.2	1	WW				
10.	rozumie sens przenośni	0,82	0,83	0,84	0,84	1.1	1	WW				
11.	rozumie główną myśl wiersza	0,66	0,66	0,67	0,68	1.1	1	WW				
12.	odczytuje pouczenie z wiersza	0,75	0,75	0,77	0,78	1.1	1	WW				
13.	odróżnia język potoczny od języka poetyckiego	0,41	0,44	0,42	0,42	1.1	1	WW				
14.	rozpoznaje intencję osoby mówiącej w wierszu	0,90	0,90	0,91	0,92	1.1	1	WW				
15.	wskazuje porównanie	0,67	0,67	0,68	0,68	1.2	1	WW				
16.	wybiera program telewizyjny, kierując się wskazanym kryterium	0,88	0,88	0,87	0,87	4.2	1	WW				
17.	wykonuje obliczenia procentowe	0,63	0,62	0,63	0,65	5.5	1	WW				
18.	oblicza długość przedziału czasowego, mając podaną jego część	0,56	0,56	0,56	0,58	5.5	1	WW				
19.	porównuje czas trwania zdarzeń	0,82	0,82	0,82	0,83	3.6	1	WW				
20.	wykonuje obliczenia dotyczące czasu	0,59	0,60	0,61	0,62	5.3	1	WW				
21.	przedstawia za pomocą diagramu dane zapisane w tabeli	0,86	0,86	0,87	0,88	2.4	2	KO				
22.	22.I ustala sposób wyznaczenia reszty w zadaniu dotyczącym obliczeń pieniężnych	0,65	0,85	0,65	0,84	0,66	0,86	0,67	0,86	3.8	1	RO
	22.II ustala sposób wyznaczenia, ile razy jedna liczba mieści się w drugiej		0,69		0,69		0,71		0,71		1	
	22.III wykonuje obliczenia pieniężne (wyznacza resztę)		0,62		0,63		0,64		0,64		5.3	

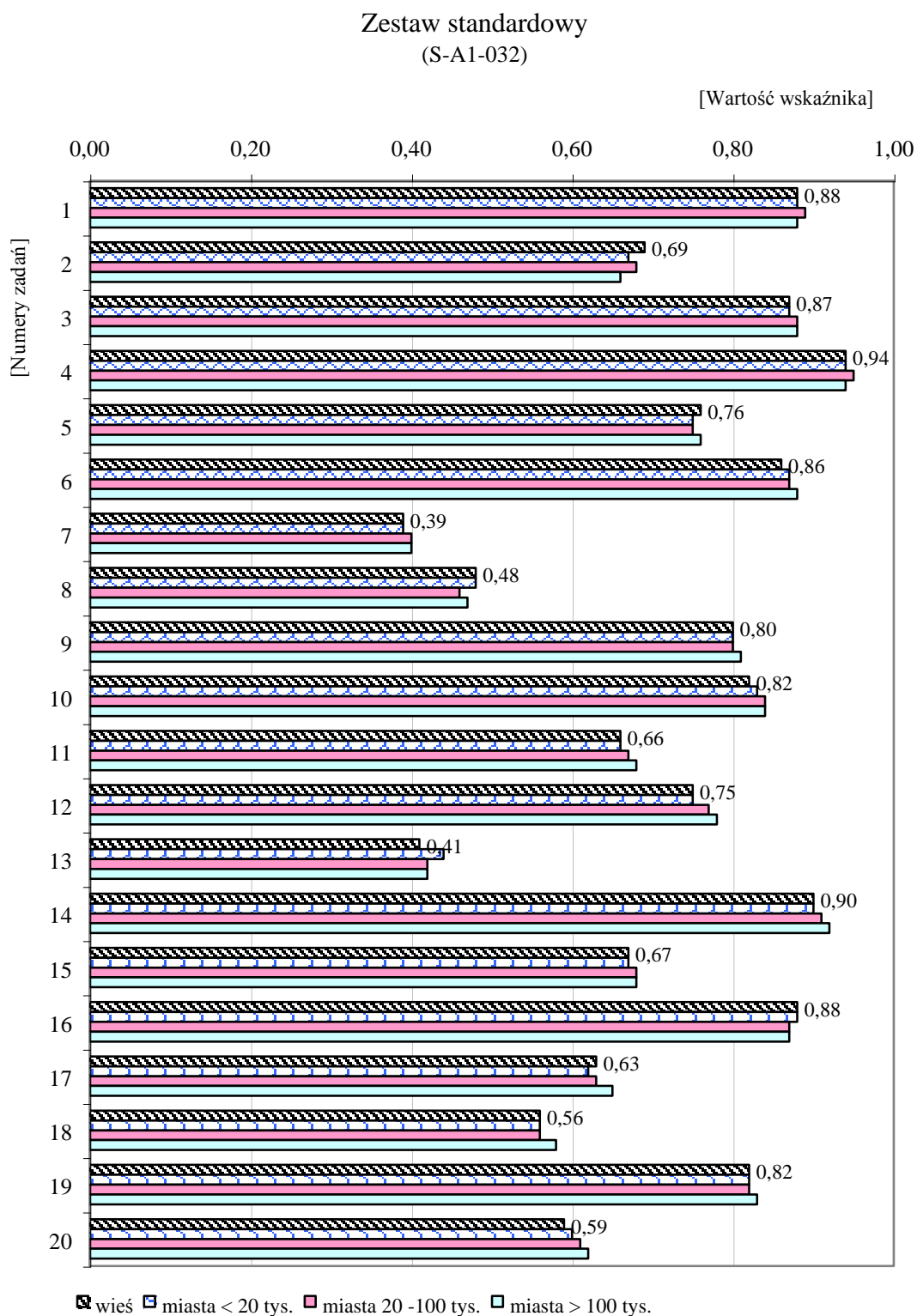
	22.IV	wykonuje obliczenia prowadzące do wyznaczenia, ile razy jedna liczba mieści się w drugiej		0,49		0,50		0,49		0,51		1	
	22.V	podaje odpowiedź z uwzględnieniem otrzymanego wyniku		0,61		0,60		0,62		0,63	3.9	1	
	23.	analizuje wynik obliczeń procentowych i ocenia jego sensowność		0,21		0,23		0,23		0,27	3.9	1	KO
24.	24.I	stosuje formę listu	0,78	0,97	0,80	0,97	0,79	0,97	0,81	0,97	2.1	1	RO
	24.II	pisze na temat		0,98		0,97		0,97		0,97		1	
	24.III	używa argumentów		0,73		0,75		0,72		0,83		1	
	24.IV	rozumie zasady zdrowego trybu życia		0,89		0,91		0,89		0,92		1	
	24.V	tworzy spójny tekst (wypowiedź nie jest chaotyczna)		0,89		0,91		0,90		0,91		1	
	24.VI	celowo stosuje środki językowe		0,81		0,86		0,88		0,92		1	
	24.VII	przestrzega norm językowych		0,50		0,52		0,52		0,51		1	
	24.VIII	przestrzega norm ortograficznych*		0,55		0,56		0,57		0,58		1	
	24.IX	przestrzega norm interpunkcyjnych*		0,58		0,59		0,59		0,61		1	
	24.X	pisze starannie		0,88		0,92		0,90		0,89		1	
25.	25.I	formułuje odpowiedź na zadane pytanie	0,58	0,56	0,57	0,55	0,58	0,57	0,57	0,59	2.2	1	KO
	25.II	przestrzega norm językowych		0,59		0,59		0,59		0,55		1	

* Uczeń z dysleksją:

VIII. tworzy tekst komunikatywny (mimo błędów językowych)

IX. tworzy wypowiedź logicznie uporządkowaną

Wykres 4. Łatwość zadań zamkniętych dla uczniów z gmin wiejskich i miast

Wykres 5. Łatwość zadań otwartych dla uczniów z gmin wiejskich i miast

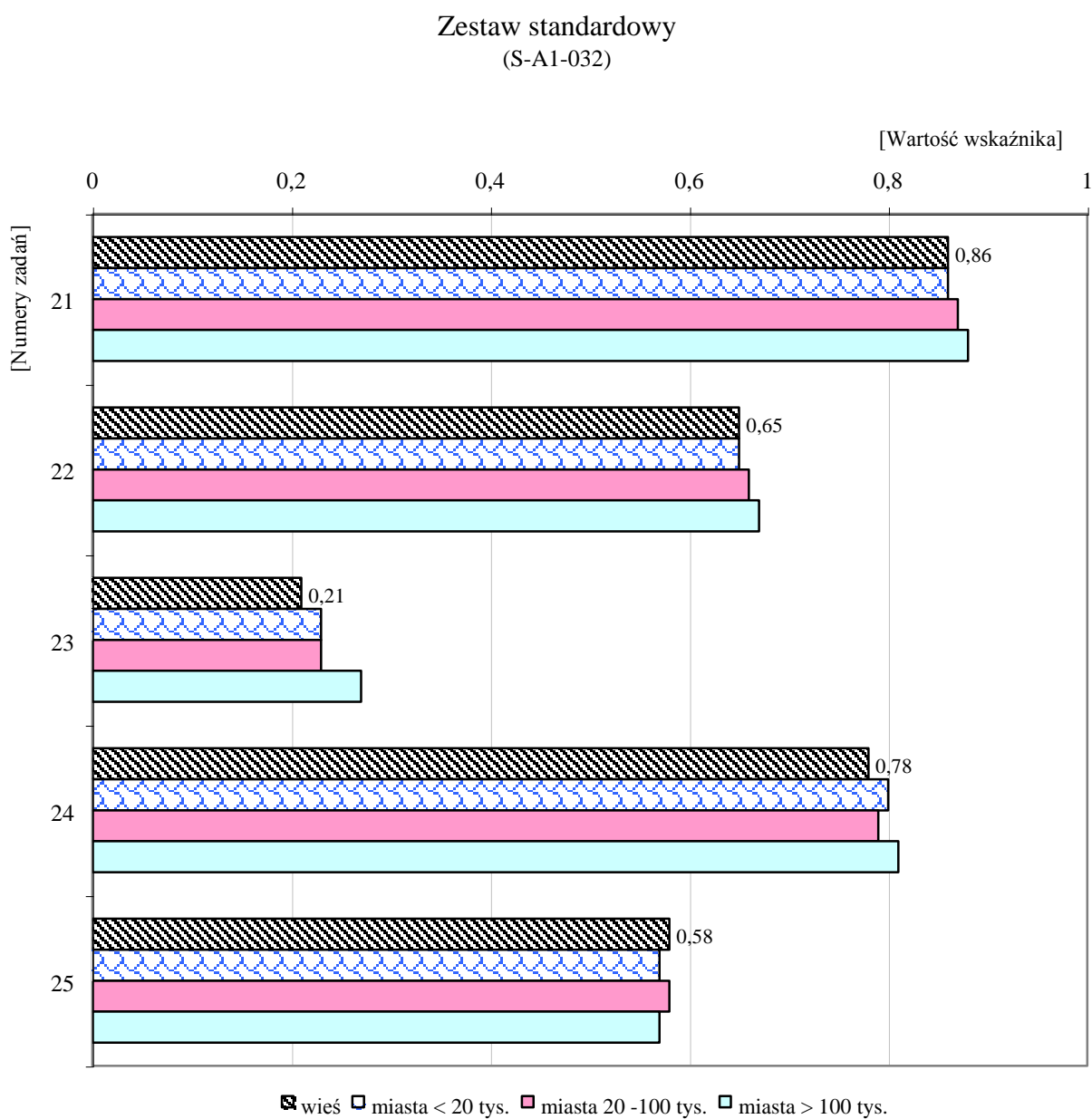

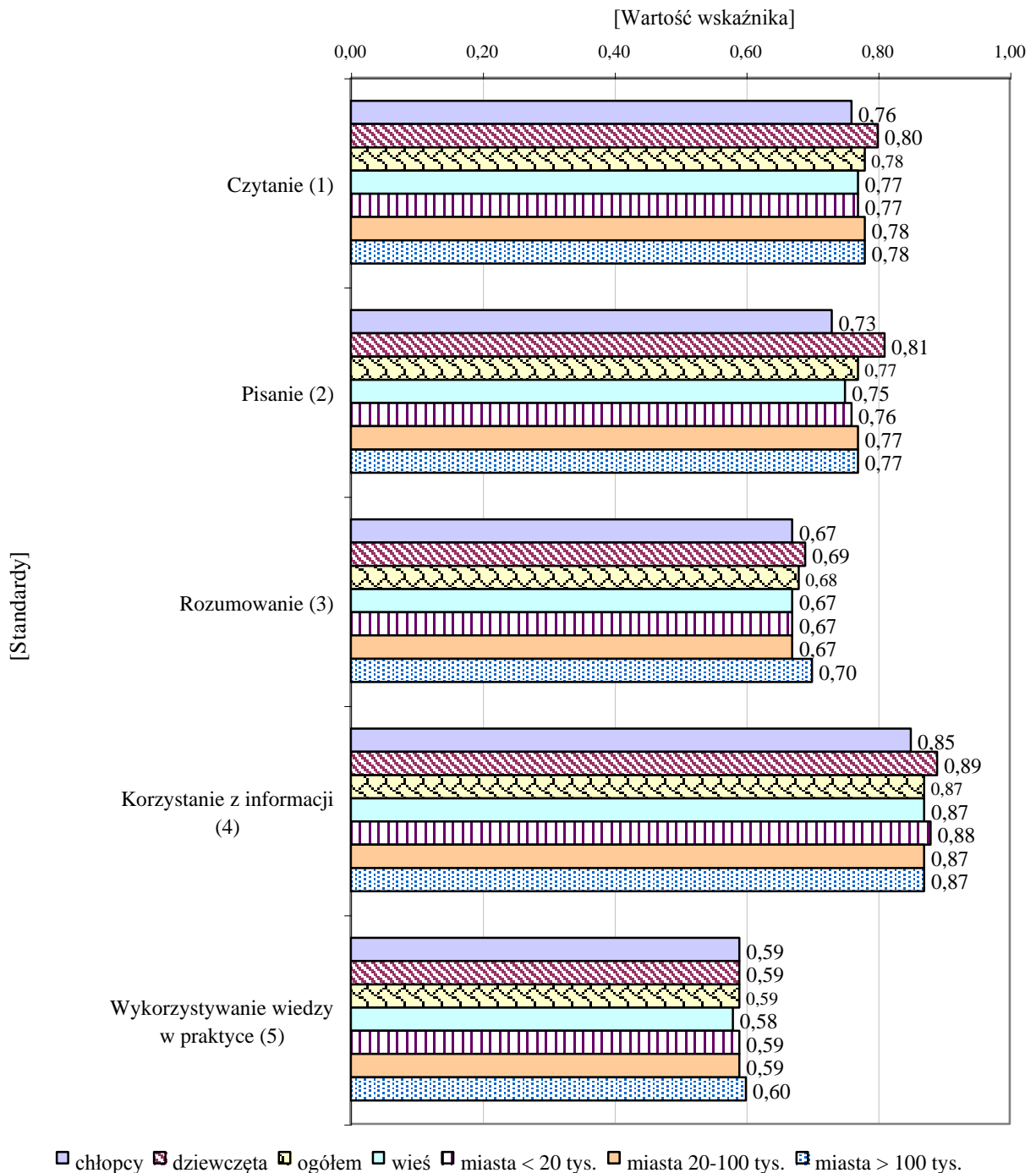
Tabela 9. Zadania a ich łatwość dla uczniów w gminach wiejskich i miastach

		Łatwość zadań				
Wartość wskaźnika łatwości		0,00 – 0,19	0,20 – 0,49	0,50 – 0,69	0,70 – 0,89	0,90 – 1,00
Interpretacja		bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
		Ogółem				
Numery zadań	zamkniętych	-	7, 8, 13	2, 11, 15, 17, 18, 20	1, 3, 5, 6, 9, 10, 12, 16, 19	4, 14
	otwartych	-	23	22, 25	21, 24	-
		Gminy wiejskie				
Numery zadań	zamkniętych	-	7, 8, 13	2, 11, 15, 17, 18, 20	1, 3, 5, 6, 9, 10, 12, 16, 19	4, 14
	otwartych	-	23	22, 25	21, 24	-
		Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców				
Numery zadań	zamkniętych	-	7, 8, 13	2, 11, 15, 17, 18, 20	1, 3, 5, 6, 9, 10, 12, 16, 19	4, 14
	otwartych	-	23	22, 25	21, 24	-
		Miasta od 20 do 100 tys. mieszkańców				
Numery zadań	zamkniętych	-	7, 8, 13	2, 11, 15, 17, 18, 20	1, 3, 5, 6, 9, 10, 12, 16, 19	4, 14
	otwartych	-	23	22, 25	21, 24	-
		Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców				
Numery zadań	zamkniętych	-	7, 8, 13,	2, 11, 15, 17, 18, 20	1, 3, 5, 6, 9, 10, 12, 16, 19	4, 14
	otwartych	-	23	22, 25	21, 24	-

Łatwość zadań była bardzo podobna dla wszystkich uczniów niezależnie od wielkości miejscowości, w której zlokalizowana jest szkoła.

Wykres poniżej przedstawia łatwość poszczególnych standardów egzaminacyjnych dla ogółu uczniów, uczniów szkół w gminach wiejskich i uczniów szkół w miastach, a także dla dziewcząt i chłopców.

Wykres 6. Łatwość standardów dla ogółu uczniów, uczniów w gminach wiejskich i miastach oraz dla dziewcząt i chłopców

Najłatwieszą umiejętnością dla wszystkich uczniów było korzystanie z informacji – standard 4. Najslabiej uczniowie radzili sobie z zadaniami sprawdzającymi wykorzystywanie wiedzy w praktyce, czyli z czynnościami opisanymi standardem 5. Wykres potwierdza małe zróżnicowanie wskaźników łatwości standardów w poszczególnych grupach zdających.

Tabela 10. Wyniki średnie wraz z odchyleniem standardowym dla poszczególnych standardów: dla ogółu uczniów, dla uczniów w gminach wiejskich i miastach oraz dla dziewcząt i chłopców

	Standardy				
	Czytanie (1)	Pisanie (2)	Rozumowanie (3)	Korzystanie z informacji (4)	Wykorzystywa nie wiedzy w praktyce (5)
Liczba punktów możliwa do uzyskania	10	12	8	2	8
Chłopcy					
Wynik średni	7,6	8,8	5,4	1,7	4,7
Odchylenie standardowe	1,93	2,35	2,03	0,53	1,99
Dziewczęta					
Wynik średni	8	9,7	5,5	1,8	4,7
Odchylenie standardowe	1,74	1,93	1,83	0,45	1,88
Ogółem					
Wynik średni	7,8	9,2	5,4	1,7	4,7
Odchylenie standardowe	1,86	2,21	1,94	0,49	1,94
Gminy wiejskie					
Wynik średni	7,7	9	5,4	1,7	4,6
Odchylenie standardowe	1,88	2,25	1,93	0,50	1,92
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców					
Wynik średni	7,7	9,1	5,4	1,8	4,7
Odchylenie standardowe	1,87	2,21	1,96	0,49	1,94
Miasta od 20 do 100 tys. mieszkańców					
Wynik średni	7,8	9,2	5,4	1,7	4,7
Odchylenie standardowe	1,83	2,21	1,92	0,49	1,94
Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców					
Wynik średni	7,8	9,2	5,6	1,7	4,8
Odchylenie standardowe	1,86	2,18	1,95	0,49	1,94

Informacje o stopniu opanowania umiejętności z zakresu poszczególnych standardów zawierają kolejno tabele: 11, 12, 13, 14, 15.

Tabela 11a. Standard 1 – Czytanie

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości						Standard	Liczba punktów
		Ogółem		Dziewczęta		Chłopcy			
1.	tytułuje tekst popularnonaukowy (uogólnia)	0,88		0,90		0,87		1.1	1
4.	odczytuje informację z tekstu popularnonaukowego	0,94		0,95		0,94			1
10.	rozumie sens przenośni	0,83		0,87		0,80			1
11.	rozumie główną myśl wiersza	0,67	0,77	0,71	0,80	0,64	0,75		1
12.	odczytuje pouczenie z wiersza	0,77		0,81		0,73			1
13.	odróżnia język potoczny od języka poetyckiego	0,42		0,44		0,40			1
14.	rozpoznaje intencję osoby mówiącej w wierszu	0,91		0,93		0,89			1
9.	określa odbiorcę wiersza	0,81		0,84		0,78		1.2	1
15.	wskazuje porównanie	0,68	0,75	0,72	0,78	0,64	0,71		1
3.	odczytuje dane z tekstu popularnonaukowego	0,88		0,89		0,87		1.4	1

Tabela 11b. Standard 1 – Czytanie

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości									Standard	Liczba punktów	
		Ogółem		Gminy wiejskie		Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców		Miasta od 20 do 100 tys. mieszkańców		Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców			
1.	tytułuje tekst popularnonaukowy (uogólnia)	0,88		0,88		0,88		0,89		0,88		1.1	1
4.	odczytuje informację z tekstu popularnonaukowego	0,94		0,94		0,94		0,95		0,94			1
10.	rozumie sens przenośni	0,83		0,82		0,83		0,84		0,84			1
11.	rozumie główną myśl wiersza	0,67	0,77	0,66	0,77	0,66	0,77	0,67	0,78	0,68	0,78		1
12.	odczytuje pouczenie z wiersza	0,77		0,75		0,75		0,77		0,78			1
13.	odróżnia język potoczny od języka poetyckiego	0,42		0,41		0,44		0,42		0,42			1
14.	rozpoznaje intencję osoby mówiącej w wierszu	0,91		0,90		0,90		0,91		0,92			1
9.	określa odbiorcę wiersza	0,81		0,80		0,80		0,80		0,81		1.2	1
15.	wskazuje porównanie	0,68	0,75	0,67	0,74	0,67	0,74	0,68	0,74	0,68	0,75		1
3.	odczytuje dane z tekstu popularnonaukowego	0,88		0,87		0,87		0,88		0,88		1.4	1

Tabela 12a. Standard 2 – Pisanie

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości						Standard	Liczba punktów
		Ogółem		Dziewczęta		Chłopcy			
24.I	stosuje formę listu	0,97	0,97	0,99	0,99	0,95	0,96	2.1	1
24.II	pisze na temat	0,97		0,99		0,96			1
25.I	formułuje odpowiedź na zadane pytanie	0,57		0,63		0,53		2.2	1
24.V	tworzy spójny tekst (wypowiedź nie jest chaotyczna)	0,91	0,67	0,94	0,74	0,87	0,61	2.3	1
24.VI	celowo stosuje środki językowe	0,88		0,93		0,84			1
24.VII	przestrzega norm językowych	0,51		0,58		0,44			1
24.VIII	przestrzega norm ortograficznych*	0,57		0,67		0,47			1
24.IX	przestrzega norm interpunkcyjnych*	0,60		0,68		0,52			1
25.II	przestrzega norm językowych	0,57		0,62		0,52			1
21	przedstawia za pomocą diagramu dane zapisane w tabeli	0,87		0,86		0,88		2.4	2
24.X	pisze starannie	0,89		0,93		0,85		2.5	1

* Uczeń z dysleksją:

VIII. tworzy tekst komunikatywny (mimo błędów językowych)

IX. tworzy wypowiedź logicznie uporządkowaną

Tabela 12b. Standard 2 – Pisanie

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości										Standard	Liczba punktów
		Ogółem		Gminy wiejskie		Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców		Miasta od 20 do 100 tys. mieszkańców		Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców			
24.I	stosuje formę listu	0,97	0,97	0,97	0,98	0,97	0,97	0,97	0,97	0,97	0,97	2.1	1
24.II	pisze na temat	0,97		0,98		0,97		0,97		0,97			1
25.I	formułuje odpowiedź na zadane pytanie	0,57		0,56		0,55		0,57		0,59		2.2	1
24.V	tworzy spójny tekst (wypowiedź nie jest chaotyczna)	0,91	0,67	0,89	0,65	0,91	0,67	0,90	0,68	0,91	0,68	2.3	1
24.VI	celowo stosuje środki językowe	0,88		0,81		0,88		0,92		1			
24.VII	przestrzega norm językowych	0,51		0,50		0,52		0,51		1			
24.VIII	przestrzega norm ortograficznych*	0,57		0,55		0,57		0,58		1			
24.IX	przestrzega norm interpunkcyjnych*	0,60		0,58		0,59		0,61		1			

25.II	przestrzega norm językowych	0,57	0,59	0,59	0,59	0,55		1
21	przedstawia za pomocą diagramu dane zapisane w tabeli	0,87	0,86	0,86	0,87	0,88	2.4	2
24.X	pisze starannie	0,89	0,88	0,92	0,90	0,89	2.5	1

* Uczeń z dysleksją:

VIII. tworzy tekst komunikatywny (mimo błędów językowych)

IX. tworzy wypowiedź logicznie uporządkowaną

Tabela 13a. Standard 3 - Rozumowanie

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości						Standard	Liczba punktów
		Ogółem		Dziewczęta		Chłopcy			
2.	umieszcza datę w przedziale czasowym	0,67		0,68		0,67		3.1	1
24.III	używa argumentów	0,77		0,81		0,74		3.4	1
5.	rozpoznaje prostokąt przedstawiony w podanej skali	0,76	0,80	0,76	0,79	0,75	0,79	3.6	1
19.	porównuje czas trwania zdarzeń	0,83		0,82		0,83			1
22.I	ustala sposób wyznaczenia reszty w zadaniu dotyczącym obliczeń pieniężnych	0,86	0,78	0,88	0,81	0,84	0,76	3.8	1
22.II	ustala sposób wyznaczenia, ile razy jedna liczba mieści się w drugiej	0,70		0,74		0,67			1
22.V	podaje odpowiedź z uwzględnieniem otrzymanego wyniku	0,62	0,44	0,65	0,43	0,59	0,44	3.9	1
23.	analizuje wynik obliczeń procentowych i ocenia jego sensowność	0,25		0,20		0,29			1

Tabela 13b. Standard 3 - Rozumowanie

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości										Standard	Liczba punktów
		Ogółem		Gminy wiejskie		Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców		Miasta od 20 do 100 tys. mieszkańców		Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców			
2.	umieszcza datę w przedziale czasowym	0,67		0,69		0,67		0,68		0,66		3.1	1
24.III	używa argumentów	0,77		0,73		0,75		0,72		0,83		3.4	1
5.	rozpoznaje prostokąt przedstawiony w podanej skali	0,76	0,80	0,76	0,79	0,75	0,79	0,75	0,79	0,76	0,80	3.6	1
19.	porównuje czas trwania zdarzeń	0,83		0,82		0,82		0,82		0,83			1
22.I	ustala sposób wyznaczenia reszty w zadaniu dotyczącym obliczeń pieniężnych	0,86	0,78	0,85	0,77	0,84	0,77	0,86	0,79	0,86	0,79	3.8	1
22.II	ustala sposób wyznaczenia, ile razy jedna liczba mieści się w drugiej	0,70		0,69		0,69		0,71		0,71			
22.V	podaje odpowiedź z uwzględnieniem otrzymanego wyniku	0,62	0,44	0,61	0,41	0,60	0,42	0,62	0,43	0,63	0,45	3.9	1
23.	analizuje wynik obliczeń procentowych i ocenia jego sensowność	0,25		0,21		0,23		0,23		0,27			

Tabela 14a. Standard 4 – Korzystanie z informacji

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości			Standard	Liczba punktów
		Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy		
6.	porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej	0,87	0,91	0,84	4.1	1
16.	wybiera program telewizyjny, kierując się wskazanym kryterium	0,87	0,88	0,86	4.2	1

Tabela 14b. Standard 4 – Korzystanie z informacji

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości					Standard	Liczba punktów
		Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańcó w	Miasta od 20 do 100 tys. mieszkańcó w	Miasta powyżej 100 tys. mieszkańcó w		
6.	porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej	0,87	0,86	0,87	0,87	0,88	4.1	1
16.	wybiera program telewizyjny, kierując się wskazanym kryterium	0,87	0,88	0,88	0,87	0,87	4.2	1

Tabela 15a. Standard 5 – Wykorzystywanie wiedzy w praktyce

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości						Standard	Liczba punktów
		Ogółem	Dziewczęta		Chłopcy				
20.	wykonuje obliczenia dotyczące czasu	0,61	0,58	0,57	0,59	0,65	0,58	5.3	1
22.III	wykonuje obliczenia pieniężne (wyznacza resztę)	0,63		0,66		0,61			1
22.IV	wykonuje obliczenia prowadzące do wyznaczenia, ile razy jedna liczba mieści się w drugiej	0,50	0,53	0,47	1				
8.	wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności figur geometrycznych	0,47	0,56	0,47	0,55	0,47	0,57	5.5	1
17.	wykonuje obliczenia procentowe	0,64		0,64		0,63			1
18.	oblicza długość przedziału czasowego, mając podaną jego część	0,57		0,53		0,61			1
7.	wyjaśnia na podstawie instrukcji zasady użytkowania telewizora	0,40	0,42	0,38	5.7	1			
24.IV	rozumie zasady zdrowego trybu życia	0,91	0,93	0,89	5.8	1			

Tabela 15b. Standard 5 – Wykorzystywanie wiedzy w praktyce

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości										Standard	Liczba punktów
		Ogółem		Gminy wiejskie		Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców		Miasta od 20 do 100 tys. mieszkańców		Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców			
20.	wykonuje obliczenia dotyczące czasu	0,61	0,58	0,59	0,57	0,60	0,58	0,61	0,58	0,62	0,59	5.3	1
22.III	wykonuje obliczenia pieniężne (wyznacza resztę)	0,63		0,62		0,63		0,64		0,64			1
22.IV	wykonuje obliczenia prowadzące do wyznaczenia, ile razy jedna liczba mieści się w drugiej	0,50		0,49		0,50		0,49		0,51			1
8.	wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności figur geometrycznych	0,47	0,56	0,48	0,56	0,48	0,55	0,46	0,55	0,47	0,57	5.5	1
17.	wykonuje obliczenia procentowe	0,64		0,63		0,62		0,63		0,65			1
18.	oblicza długość przedziału czasowego, mając podaną jego część	0,57		0,56		0,56		0,56		0,58			1
7.	wyjaśnia na podstawie instrukcji zasady użytkowania telewizora	0,40		0,39		0,39		0,40		0,40		5.7	1
24.IV	rozumie zasady zdrowego trybu życia	0,91		0,89		0,91		0,89		0,92		5.8	1

3.2.3. Wyniki uczniów na znormalizowanej skali staninowej

Innym sposobem opisu osiągnięć uczniów, który proponujemy, jest przedstawienie ich na dziewięciopunktowej znormalizowanej skali staninowej. Pozwala ona na porównanie indywidualnego wyniku z wynikami uzyskanymi przez innych zdających. Skalę staninową otrzymuje się poprzez dokonanie podziału uporządkowanych rosnąco surowych wyników na dziewięć ponumerowanych przedziałów zawierających kolejno 4 – 7 – 12 – 17 – 20 – 17 – 12 – 7 – 4 procent wyników.

Przedziały punktowe na skali staninowej wyznaczono, wykorzystując wyniki uzyskane przez uczniów woj. śląskiego.

Tabela 16. Wyniki uczniów na znormalizowanej skali staninowej

Nazwy staninów	Najniższy	Bardzo niski	Niski	Niżej średni	Średni	Wyżej średni	Wysoki	Bardzo wysoki	Najwyższy
Skala staninowa	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Przedziały punktowe	0 - 15	16 - 19	20 - 23	24 - 27	28 - 31	32 - 34	35 - 36	37 - 38	39 - 40
	Ogółem								
Liczba uczniów	2405	3851	6607	9616	13212	11652	6905	4912	1844
	Dziewczęta								
Liczba uczniów	618	1493	2865	4456	6712	6173	3722	2720	1032
	Chłopcy								
Liczba uczniów	1787	2358	3742	5160	6500	5479	3183	2192	812
	Gminy wiejskie								
Liczba uczniów	519	841	1382	2017	2648	2334	1197	850	294
	Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców								
Liczba uczniów	212	291	566	803	1115	931	526	359	150
	Miasta od 20 do 100 tys. mieszkańców								
Liczba uczniów	609	990	1770	2635	3491	2996	1804	1194	449
	Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców								
Liczba uczniów	1065	1729	2889	4161	5958	5391	3378	2509	951

Staniny tworzą klasy nierównej długości, np. staniny 7. – 9. mają długość 3 punktów, stanin 5. ma 3 punkty, a stanin 1. ma 15. W przedziałach punktowych, odpowiadającym staninom od średniego do najwyższego, liczba dziewcząt przewyższa liczbę chłopców. Wskazuje to, że dziewczęta częściej uzyskiwały wyższe wyniki.

Niezależnie od położenia szkoły najczęściej uzyskiwany przez uczniów wynik mieścił się w 5 staninie.

Np. o uczniu, który na sprawdzianie uzyskał 30 punktów mówimy, że jego wynik znajduje się w 5 staninie, czyli jest średni.

Dokonałiśmy analizy łatwości badanych umiejętności dla uczniów, których wyniki znajdują się w poszczególnych przedziałach staninowych.

Tabela 17. Łatwość standardów w poszczególnych przedziałach staninowych dla ogółu uczniów woj. śląskiego

Nazwy staninów	Najniższy	Bardzo niski	Niski	Niżej średni	Średni	Wyżej średni	Wysoki	Bardzo wysoki	Najwyższy
Skala staninowa	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Przedziały punktowe	0 - 15	16 - 19	20 - 23	24 - 27	28 - 31	32 - 34	35 - 36	37 - 38	39 - 40
	Ogółem								
Zestaw egzaminacyjny	0,31	0,44	0,54	0,64	0,74	0,83	0,89	0,94	0,98
Czytanie	0,40	0,52	0,63	0,71	0,80	0,87	0,92	0,95	0,99
Pisanie	0,32	0,52	0,63	0,72	0,79	0,85	0,90	0,94	0,98
Rozumowanie	0,22	0,33	0,44	0,57	0,71	0,82	0,89	0,94	0,98
Korzystanie z informacji	0,52	0,56	0,76	0,84	0,90	0,94	0,97	0,98	1,00
Wykorzystywanie wiedzy	0,21	0,28	0,35	0,46	0,58	0,71	0,81	0,89	0,97

Zauważmy, że stanin 6. grupuje uczniów, dla których umiejętności z zakresu każdego ze standardów są łatwe, a nawet bardzo łatwe.

3.3. Analiza jakościowa zadań

Większość zadań okazała się dla uczniów łatwa i bardzo łatwa. W tej grupie znalazło się 19 zadań z 25 wchodzących w skład testu. Spośród nich, pięć to zadania otwarte – 20, 21, 22, 24 i 25. Jedno z zadań zamkniętych (23) okazało się trudne, poprawnie rozwiązało je tylko 25% badanych.

A. Analiza wyników zadań zamkniętych.

Analizując wyniki uzyskane przez uczniów i biorąc pod uwagę podział badanych umiejętności na standardy, zauważamy, że uczniowie dobrze radzili sobie z umiejętnością **korzystania z informacji**. Współczynnik łatwości w tej grupie standardów wynosi 0,87. Poprawnie uporządkować wyrazy w kolejności alfabetycznej potrafiło 87% szóstoklasistów. Tyle samo piszących dokonało w zadaniu 16 właściwego wyboru programu telewizyjnego, kierując się wskazanym w poleceniu kryterium.

Zadania badające umiejętności z zakresu **czytania**, rozwiązało poprawnie 78% uczniów. Biorąc pod uwagę wyniki uzyskane za rozwiązanie wszystkich zadań sprawdzających czytanie, stwierdzono, że najlepiej w tym teście poradzili sobie uczniowie z odczytaniem informacji z tekstu popularnonaukowego. Poprawnie odczytało je 94% rozwiązujących zadanie 4. Odnaleźć w tekście dane niezbędne do udzielenia poprawnej odpowiedzi w zadaniu 3 potrafiło 88% uczniów. Część uczniów nie potrafiła spośród pięciu różnych dat, pojawiających się w tekście źródłowym, wybrać właściwej daty, której należało przyporządkować podane w poleceniu wydarzenie. Uczniowie nie mieli trudności z wyborem tytułu dla zamieszczonego w teście tekstu popularnonaukowego, zadanie 1 rozwiązało poprawnie 88% piszących. Z rozpoznaniem intencji osoby mówiącej w wierszu (podmiotu lirycznego) poradziło sobie 91% uczniów. Główną myśl utworu odczytało 67% uczniów, a pouczenie płynące z wiersza - 77%. Zadanie 15 sprawdzało umiejętność wskazywania w tekście poetyckim środków stylistycznych. Poprawnie wskazało porównanie 68% uczniów. Część wybierała błędna odpowiedź C, co być może wynikało z pomyłki w odczytaniu przykładu i zamianie wyrazu „jest chłopaczek” na „jak chłopaczek”. Trudniejsze okazało się odróżnienie języka potocznego. Zadanie to okazało się dla uczniów trudne, poprawnie wykonało je 42% badanych.

Trzy zadania zamknięte (2, 5, 19) sprawdzały umiejętności z zakresu **rozumowania**. Łatwość badanych umiejętności w tej grupie standardów wynosiła 0,68. W zadaniu 19 porównać czas trwania zdarzeń potrafiło 83% uczniów. Błędne odpowiedzi wynikały z tego, że niektórzy uczniowie mieli problemy z przeliczeniem $1/2$ i $1/3$ godziny na minuty. 67% piszących poprawnie wskazało rysunek prostokąta w określonej skali. 67% uczniów potrafiło umieścić datę podaną w tekście źródłowym w odpowiednim przedziale czasu, czyli określić wiek i jego połowę.

Umiarkowanie trudne okazały się umiejętności opisane w standardach badających **wykorzystywanie wiedzy w praktyce**. Łatwość w tej grupie standardów wynosiła 0,59. Spośród zadań zamkniętych umiejętności te sprawdzały zadania; 7, 8, 17 i 18. Obliczenia procentowe w zadaniu 17 wykonało poprawnie 64% uczniów. 57% poprawnie obliczyło w zadaniu 18 długość przedziału czasowego mając podaną jego część. Zadania 7 i 8 okazały się trudne. W zadaniu 7 około 20% badanych wybrało niepoprawną, w świetle polecenia, odpowiedź A. Udzielając odpowiedzi, prawdopodobnie uczniowie kierowali się nie zamieszczoną w teście instrukcją, a własnymi doświadczeniami z życia codziennego. Pomyłka w odpowiedzi, polegająca na wyborze dystraktora D, może być wynikiem niedokładnego odczytania polecenia. Jeżeli uczeń nie zauważył przeczenia „nie powinien”, to mógł wybrać odpowiedź D, wskazując, czego powinno się przestrzegać.

Umiejętności z zakresu **pisania** sprawdzane były w zadaniach otwartych 21, 24 i 25.

B. Analiza wyników zadań otwartych

Zadanie 21

Tekst zadania 21

Dzień	poniedz.	wtorek	środa	czwartek	piątek	sobota	niedziela
Czas oglądania TV	1 godz. i 10 min	$\frac{1}{3}$ godz.	1 godz. i 20 min	$\frac{1}{2}$ godz.	15 min	50 min	2 godz.

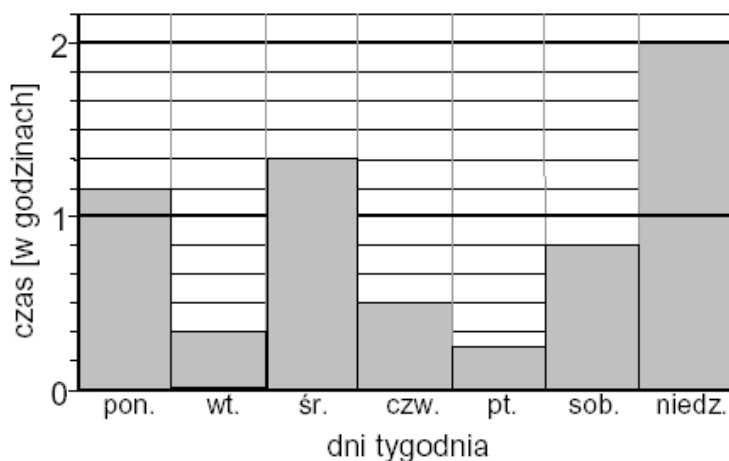
Na podstawie tabeli uzupełnij diagram słupkowy pokazujący, ile godzin dziennie Magda ogląda telewizję.

Umiejętności sprawdzane zadaniem:

Przedstawienie za pomocą diagramu danych zapisanych w tabeli.

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania

Najczęściej powtarzające się błędy:

- Błędne zaznaczenie na diagramie 15 minut (piątek).
- Błędne graficznie zaznaczanie danych.

Schemat oceny (standardy S, punktacja P)

Kryteria	Oceniane czynności	S	P
I	Przedstawienie danych za pomocą diagramu słupkowego: - poprawne zaznaczenie co najmniej 5 słupków diagramu – 2 punkty - poprawne zaznaczenie tylko 3 lub 4 słupków diagramu – 1 punkt <u>Uwagi dotyczące pracy uczniów z dysleksją:</u> - poprawne zaznaczenie co najmniej 4 słupków diagramu – 2 punkty - poprawne zaznaczenie tylko 2 lub 3 słupków diagramu – 1 punkt	2.4	1

Zadanie okazało się łatwe. Poprawnie przeniosło dane z tabeli i zaznaczyło na diagramie słupkowym 87% uczniów. Najwięcej trudności sprawiło uczniom zaznaczenie danych dotyczących czasu oglądania telewizji w piątek, czyli 15 minut.

Zadanie 22

Tekst zadania 22

Szkolny komitet rodzicielski wygospodarował 2140 złotych na zakup sprzętu telewizyjnego. Kupiono telewizor za 1389 złotych i magnetowid za 699 złotych. Za resztę postanowiono kupić kasety wideo. Jedna kasetka kosztuje 6 zł 40 gr. Ile kaset kupiono?

Umiejętności sprawdzane zadaniem:

Ustalenie sposobu wyznaczenia reszty w zadaniu dotyczącym obliczeń pieniężnych. Ustalenie sposobu wyznaczenia, ile razy jedna liczba mieści się w drugiej. Wykonanie obliczeń pieniężnych (wyznaczenie reszty). Wykonanie obliczeń prowadzących do wyznaczenia, ile razy jedna liczba mieści się w drugiej.

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania

$$\begin{aligned} &\text{➤ } 1389 + 699 = 2088 \\ &2140 - 2088 = 52 \\ &52 : 6,40 = 8,125 \end{aligned}$$

Odpowiedź: Kupiono 8 kaset.

$$\begin{aligned} &\text{➤ } 2140 - (1389 + 699) = 52 \\ &52 : 6,40 = 8,125 \end{aligned}$$

Odpowiedź: Kupiono 8 kaset.

$$\begin{aligned} &\text{➤ } 2140 - 1389 = 751 \\ &751 - 699 = 52 \\ &52 : 6,40 = 8,125 \end{aligned}$$

Odpowiedź: Kupiono 8 kaset.

$$\begin{aligned} &\text{➤ } 1389 + 699 = 2088 \\ &2140 - 2088 = 52 \end{aligned}$$

kaseta	kaseta	kaseta	kaseta	kaseta	kaseta	kaseta	kaseta
6,40	6,40	6,40	6,40	6,40	6,40	6,40	6,40

$$6,40 \cdot 8 = 51,2$$

Odpowiedź: Kupiono 8 kaset.

Najczęściej powtarzające się błędy:

- Odejmowanie liczby większej od mniejszej $2088 - 2140 =$
 - Uwzględnienie w obliczeniu kwoty przeznaczonej na zakup kaset tylko części danych z tekstu zadania $2140 - 1389 = 751$ Uczeń nie uwzględnił w obliczeniach kwoty przeznaczonej na zakup magnetowidu.
lub $1389 + 699 = 2088$
 $2088 : 6,40 = 326,25$ Uczeń nie odjął kwoty przeznaczonej na zakup telewizora i magnetowidu od ogólnej kwoty przeznaczonej na zakup sprzętu telewizyjnego.
 - Błędy rachunkowe w obliczeniach $2140 - 2088 = 152$
 $2140 - 1389 = 751$ $751 - 699 = 152$
źle zapisane dzielenie,
dzielenie liczby mniejszej przez większą
 $6,40 : 52 = 0,123$
 - Błędna odpowiedź mimo poprawnych obliczeń (niewłaściwe wnioskowanie)
 $1389 + 699 = 2088$
 $2140 - 2088 = 52$
 $52 : 6,40 = 8,125$
- Odpowiedź: Kupiono 9 kaset.

Schemat oceny (standardy S, punktacja P)

Kryteria	Oceniane czynności	S	P
I	Zapis działań prowadzących do obliczenia kwoty przeznaczonej na zakup kaset.	3.8	1

II	Zapis dzielenia obliczonej kwoty przez cenę jednej kasety lub innej metody prowadzącej do wyznaczenia liczby kaset. <i>Punkt przyznajemy niezależnie od tego, czy kwota przeznaczona na zakup kaset został wyznaczona poprawnie.</i> <u>Uwaga dotycząca pracy ucznia z dysleksją:</u> W kryterium I i II dopuszczamy 2 błędy powstałe przy przepisywaniu liczb, np. przestawienie cyfr (6 z 9, 8 z 3), opuszczenie cyfry.	3.8	1
III	Poprawne obliczenie kwoty przeznaczonej na zakup kaset (52 zł).	5.3	1
IV	Poprawne wykonanie dzielenia lub innego działania prowadzącego do obliczenia liczby kaset (dopuszcza się szacowanie w pamięci).	5.3	1
V	Odpowiedź zgodna z otrzymanym wynikiem, uwzględniająca warunki zadania (liczba naturalna). (Przy poprawnych wcześniejszych obliczeniach: 8) <u>Uwagi ogólne:</u> Jeżeli uczeń poprawnie rozwiązuje zadanie inną metodą niż wskazana w schemacie punktowania, otrzymuje maksymalną liczbę punktów. Jeżeli uczeń podaje tylko odpowiedź, nie otrzymuje punktów.	3.9	1

Wśród rozwiązań uczniowskich poprawne stanowiły 66%. Zadanie okazało się więc dla badanych umiarkowanie trudne. Najlepiej radzili sobie uczniowie z ustaleniem sposobu obliczenia kwoty przeznaczonej na zakup kaset. Sposób ten poprawnie wyznaczyło 86% rozwiązujących zadanie. Łatwe okazało się także ustalenie metody prowadzącej do obliczenia liczby zakupionych kaset. Metodę tę zapisało poprawnie 70% uczniów. Wykonywanie obliczeń było umiarkowanie trudne. 63% potrafiło poprawnie obliczyć kwotę, jaka pozostała na zakup kaset, a 50% dobrze wykonało działanie, pozwalające ustalić liczbę zakupionych kaset. 62%, po wykonaniu obliczeń, udzieliło właściwej odpowiedzi. Udzielając jej, należało uwzględnić wynik dokonanych obliczeń.

Zadanie 23

Tekst zadania 23

Asia uwielbia godzinami oglądać telewizję. Któregoś dnia jej mama straciła cierpliwość:

- Asiu, jak możesz?! Już trzy godziny siedzisz przed telewizorem!
- Ależ mam, to tylko 10 procent mojego wolnego czasu dzisiaj.

23. Uzasadnij, że Asia się pomyliła.

Umiejętności sprawdzane zadaniem:

Analizowanie wyników obliczeń procentowych i oceniania ich sensowności.

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania

- Uczniowie udzielali odpowiedzi, wykonując obliczenia lub uzasadniali pomyłkę bezpośrednio odnosząc się do doby np. „Jeżeli 3 godziny to 10% to 100% to 30 godzin, a przecież doba ma 24 godziny.”, „Ponieważ przyjmujemy, że doba to 100%, więc 12 godzin to 50%, 6 godzin to 25%, a 3 godziny to 12,5% to Asia się pomyliła.”, „Asia się pomyliła, bo spędziła przed telewizorem 12,5% czasu.”, „Asiu, pomyliłaś się. Czy Ty wiesz ile jest 10% z 24 godzin? Nie okłamuj swojej mamy.”

Najczęściej powtarzające się błędy:

- Udzielenie odpowiedzi niezgodnej z poleceniem, uczniowie:
 - uzasadniali szkodliwość długiego oglądania telewizji lub udzielali Asi rad, np. „Asia nie miała racji, telewizor źle działa na urodę.”, „Jednak 3 godziny to przesada...”, „Asiu, nie powinnaś oglądać tyle telewizji. Powinnaś wybrać dwa programy dziennie.”, „Asiu, zamiast patrzeć na telewizję, lepiej się poucz.”, „Asiu, nie powinnaś tak długo oglądać telewizji, ponieważ będziesz chodziła w okularach.”

	<ul style="list-style-type: none"> formułowali błędne uzasadnienie (z braku odpowiedniej wiedzy, niepoprawnych obliczeń bądź niewłaściwego rozumowania) <i>„Asia się pomyliła, ponieważ nie da się obliczyć 10% z 3 godzin.”,</i> <i>lub $3z10 = \frac{3}{100} \cdot 10 = \frac{3}{1} = 3$</i> <i>Uczeń nie zwrócił uwagi, że doba ma 24 godziny i to stanowi 100% czasu, do którego powinien odnieść obliczenia.</i> $100\% - 3$ $10\% - x$ $x = \frac{3 \cdot 10}{100} = \frac{3}{10}$ <i>„Asia się pomyliła, gdyż 3 godziny to za dużo.”,</i> <i>„Asia się pomyliła, gdyż nie wiemy, ile wynosił jej wolny czas.”</i>
--	---

Schemat oceny (standardy S, punktacja P)

Kryteria	Oceniane czynności	S	P
I	Odpowiedź zawiera stwierdzenie, że czas wolny w ciągu jednego dnia byłby dłuższy, niż doba, że doba musiałaby trwać co najmniej 30 godzin lub że 10% doby, to mniej niż 3 godziny.	3.9	1

To zadanie okazało się dla uczniów trudne. Sprawdzało umiejętność rozumowania. Zgodnie z kryterium oceny tego zadania odpowiedź powinna odnosić się do doby, czyli 24 godzin. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 25% badanych. Najwięcej błędnych odpowiedzi wynikało najprawdopodobniej z niezrozumienia polecenia.

Zadanie 24

Tekst zadania 24

Napisz list do Asi. Przekonaj ją, że nie warto i nie powinno się godzinami przesiadywać przed telewizorem.

Umiejętności sprawdzane zadaniem:

Stosowanie formy listu. Redagowanie wypowiedzi na określony temat. Używanie argumentów. Rozumienie zasad zdrowego trybu życia. Tworzenie spójnego tekstu. Celowe stosowanie środków językowych. Przestrzeganie norm ortograficznych. Przestrzeganie norm interpunkcyjnych. Staranne zapisywanie tekstu.

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania

Każdy list, który spełniał wymagania opisane w kryteriach oceny tego zadania.

Najczęściej powtarzające się błędy:

- Zredagowanie wypowiedzi w innej formie niż podana w poleceniu: *instrukcja korzystania z telewizora, dialog między kolegami na temat oglądania telewizji.*
- Błędy ortograficzne, niepoprawna pisownia:
 - form trybu przypuszczającego np. *mogła bym* zamiast *mogłabym*;
 - wyrazów z ó, rz-ż;
 - form grzecznościowych *ty, tobie, cię, ci* zamiast *Ty, Tobie, Cię, Ci*;

	<ul style="list-style-type: none"> • -ą,-ę w zakończeniach czasowników „Koresponduje z Tobą”, „Kończę mój list” zamiast „Koresponduję z Tobą”, „Kończę mój list”. ➤ Błędy interpunkcyjne, najczęściej brak przecinka przed spójnikami: <i>że, który</i>. ➤ Błędy językowe: <ul style="list-style-type: none"> • stosowanie niepoprawnych związków wyrazowych „...popsuje twój organizm”.
--	---

Schemat oceny (standardy S, punktacja P)

Kryteria	Oceniane czynności	S	P
I	Stosowanie formy listu. Niezbędny wyróżnik: bezpośredni zwrot do adresata.	2.1	1
II	Pisanie na temat. Wypowiedź przynajmniej w części jest realizacją tematu.	2.1	1
III	Używanie argumentów. Użycie dwóch sensownych argumentów lub jednego rozwiniętego.	3.4	1
IV	Wskazanie szkodliwości zbyt długiego oglądania telewizji, zapropozowanie innej formy spędzania wolnego czasu.	5.8	1
V	Zachowanie spójności tekstu (wypowiedź nie jest chaotyczna).	2.3	1
VI	Celowe stosowanie środków językowych.	2.3	1
VII	Poprawność językowa. <i>Dopuszcza się dwa błędy językowe.</i>	2.3	1
VIII	Poprawność ortograficzna. <i>Dopuszcza się dwa błędy ortograficzne.</i> <u>Uczeń z dysleksją:</u> Komunikatywność wypowiedzi pomimo błędów językowych.	2.3	1
IX	Poprawność interpunkcyjna. <i>Dopuszcza się trzy błędy interpunkcyjne.</i> <u>Uczeń z dysleksją:</u> Wypowiedź jest logicznie uporządkowana.	2.3	1
X	Staranny zapis. <u>Uczeń z dysleksją:</u> Staranny zapis pomimo zaburzeń graficznych.	2.5	1

Analiza rozwiązania zadania badającego umiejętności opisane w standardach z zakresu pisania wykazała, że umiejętności te opanowało 80% tegorocznych szóstoklasistów. Większość uczniów (97%) potrafiła zredagować wypowiedź pisemną zgodnie z tematem i zastosować jeden z podstawowych wyróżników listu, czyli zwrot do adresata. Uczniom nie sprawiło też trudności zredagowanie spójnego tekstu. Umiejętność tę opanowało 91% piszących. Tylu też uczniów wykazało się znajomością zasad zdrowego trybu życia - kryterium IV. Użyć właściwych argumentów, aby przekonać adresata, potrafiło 77% badanych. 88% uczniów poradziło sobie z celowym, zależnym od adresata i przekazywanej treści, doбором środków językowych. Znaki interpunkcyjne zastosowało poprawnie w liście 66% uczniów, a znajomością zasad poprawnej pisowni wykazało się 57% uczniów. Trudności przysporzyło uczniom przestrzeganie norm językowych. W zadaniu tym za kryterium dotyczące przestrzegania norm językowych punkty otrzymało 51% uczniów. Starannie zapisać tekst potrafiło 89% piszących.

Zadanie 25**Tekst zadania 25**

Co i dlaczego najczęściej robisz, gdy w wolnym czasie nie oglądasz telewizji?

Umiejętności sprawdzane zadaniem:

Formułowanie odpowiedzi na zadane pytanie. Przestrzeganie norm językowych.

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania

- „Kiedy mam wolny czas, czytam książki S. Lema, ponieważ interesuje mnie literatura fantastyczna.”, „Interesuję się sportem, więc w wolnym czasie chętnie gram w piłkę.”, „Jeśli nie oglądam telewizji, gram z bratem w szachy. Lubię tę grę.”

Najczęściej powtarzające się błędy:

- Udzielenie częściowej odpowiedzi. Uczeń zapisuje, co robi w wolnym czasie, a nie podaje uzasadnienia (nie wyjaśnia, dlaczego) np. *Piszę listy, czytam książki. Spotykam się z przyjaciółmi.* Wśród tych odpowiedzi zdarzały się też i takie, które świadczyły o niezbyt poważnym potraktowaniu polecenia np. „*Gram na nerwach mojej babci.*”
- Formułowanie odpowiedzi niepoprawnej pod względem językowym np. „*Często siedzę na komputerze, szukając wiadomości do szkoły.*”, „*Najczęściej spędzam czas na kafejce internetowej, bo bardzo lubię internet.*”.

Uwaga! Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna nie podlegała w tym zadaniu ocenie.

Schemat oceny (standardy S, punktacja P)

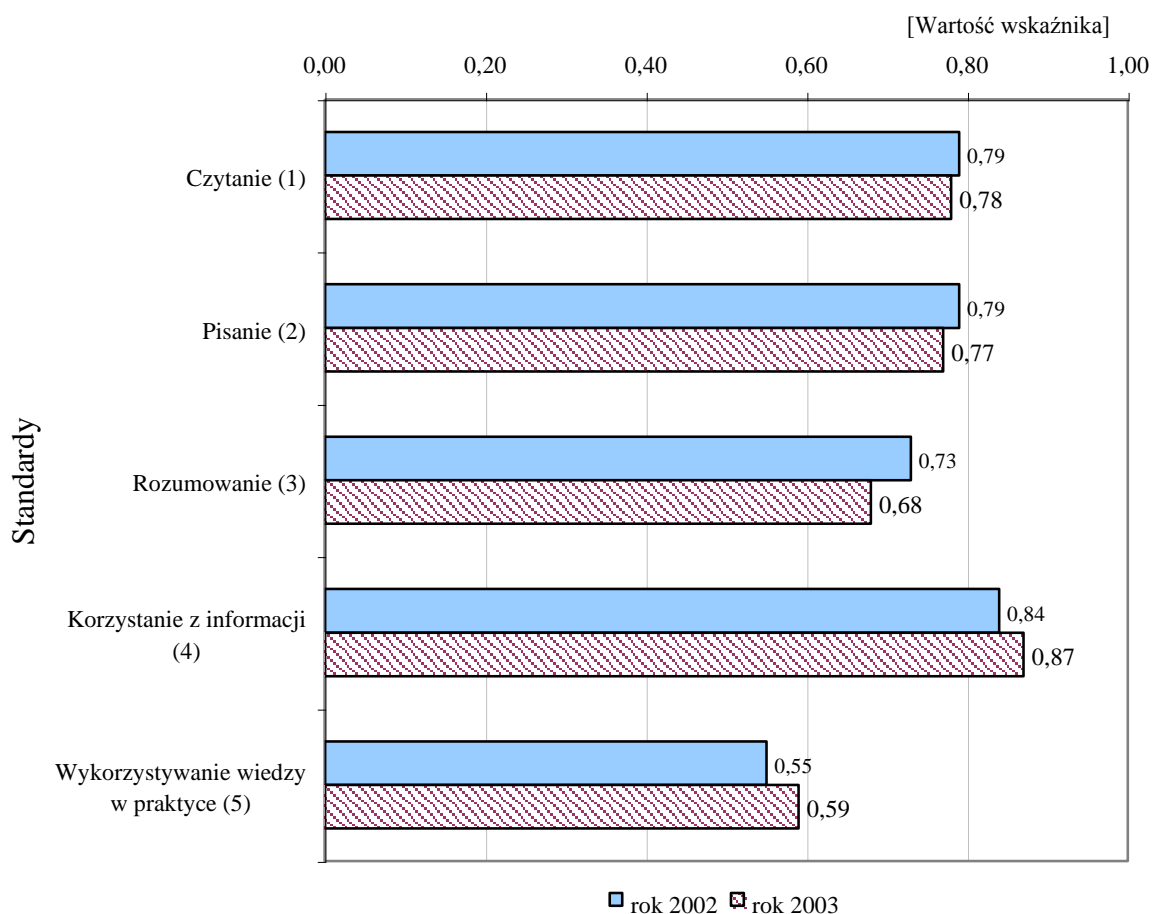
Kryteria	Oceniane czynności	S	P
I	Sformułowanie pełnej odpowiedzi na zadane pytanie (uczeń napisał, co i dlaczego robi w wolnym czasie).	2.2	1
II	Poprawność językowa (nie ma błędów językowych)	2.3	1

Zgodnie z kryterium I oceny tego zadania odpowiedź powinna być tak sformułowana, aby zawierała obydwa elementy wymienione w poleceniu, czyli co robię, gdy nie oglądam telewizji i dlaczego? Taką odpowiedź zredagowało 57% piszących. Pozostali uczniowie najczęściej udzielali odpowiedzi, uwzględniając tylko jeden z elementów polecenia. Pisali, co robią, gdy nie oglądają telewizji, nie uzasadniając dlaczego. 57% przestrzegało w wypowiedzi norm językowych. Najczęstsze błędy językowe popełniane przez uczniów to: zastosowanie niewłaściwej formy fleksyjnej wyrazu, tworzenie niepoprawnych związków wyrazowych, nieumiejętność wyznaczania granicy zdania.

3.4. Wyniki sprawdzianu 2003 a 2002

W tym roku sprawdzian pisało nieco mniej uczniów niż w roku ubiegłym. **Łatwość sprawdzianu w porównaniu z ubiegłorocznym była w zasadzie taka sama.** Tegoroczny wskaźnik łatwości dla sprawdzianu wyniósł 0,72, a w ubiegłym roku – 0,73. Na sprawdzianie 2003 uczniowie wykazali się nieznacznie lepszym opanowaniem umiejętności z zakresu korzystania z informacji (standard 4) i wykorzystywania wiedzy w praktyce (standard 5).

Wykres 7. Łatwość standardów na sprawdzianie 2002 i 2003

W zestawach egzaminacyjnych zarówno w ubiegłym, jak i w tym roku nie było zadań bardzo trudnych, przeważały zadania łatwe.

4. Zestawy zadań egzaminacyjnych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

4.1. Charakterystyka egzaminacyjnych zestawów zadań

Zestawy dla uczniów słabo widzących i niewidomych (S-A4-032, S-A5-032, S-A6-032) zawierały – podobnie jak zestaw standardowy - 25 zadań, w tym 20 zamkniętych (uczeń wybierał jedną odpowiedź spośród czterech podanych) oraz 5 otwartych (uczeń formułował własną odpowiedź) i skonstruowany był według planu zamieszczonego w tabeli 18.

Tabela 18. Plan zestawu egzaminacyjnego

Standard	% udział badanych umiejętności	Maksymalna liczba punktów	Numery zadań
Czytanie (1)	25	10	1, 3, 4, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Pisanie (2)	30	12	21, 24, 25
Rozumowanie (3)	20	8	2, 5, 19, 22, 23, 24
Korzystanie z informacji (4)	5	2	6, 16
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce (5)	20	8	7, 8, 17, 18, 20, 22, 24

Zadania zamknięte z numerami od 1 do 20 punktowane były w skali 0 –1 pkt i można było otrzymać za nie maksymalnie 20 punktów. Tyle samo punktów można było uzyskać za zadania otwarte z numerami od 21 do 25. Łączna liczba punktów, którą uczeń mógł uzyskać za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań wynosiła 40.

Zadania sprawdzały umiejętności z zakresu tych samych standardów, co wszystkie inne zestawy zadań.

W zakresie standardu **czytanie** (zadania nr 1, 3, 4, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15) sprawdzono umiejętności odczytywania:

- ❖ tekstu popularnonaukowego,
- ❖ tekstu literackiego.

W zakresie standardu **pisanie** (zadania nr 21, 24 i 25) sprawdzono umiejętności:

- ❖ redagowania listu,
- ❖ formułowania odpowiedzi na zadane pytanie,
- ❖ przedstawiania na diagramie danych z tabeli (w przypadku uczniów niewidomych sprawdzono umiejętność formułowania wypowiedzi ze świadomością celu).

W zakresie standardu **rozumowanie** (zadania nr 2, 5, 19, 22, 23, 24) sprawdzono umiejętności:

- ❖ rozpoznawania prostokąta w podanej skali,
- ❖ argumentowania,
- ❖ umieszczania dat w przedziałach czasowych,
- ❖ porównywania czasu trwania zdarzeń,
- ❖ ustalenia sposobu rozwiązywania zadania związanego z obliczeniami pieniężnymi.

W zakresie standardu **korzystanie z informacji** (zadania nr 6 i 16) sprawdzono umiejętności:

- ❖ porządkowania alfabetycznego wyrazów,
- ❖ dokonywania wyboru z oferty mediów.

W zakresie standardu **wykorzystywanie wiedzy w praktyce** (zadania nr 7, 8, 17, 18, 20, 22, 24) sprawdzono umiejętności:

- ❖ rozwiązywania problemów praktycznych z wykorzystywaniem obliczeń dotyczących: czasu, pieniędzy,
- ❖ rozwiązywania problemów praktycznych z wykorzystywaniem obliczeń procentowych,
- ❖ rozwiązywania problemów praktycznych z wykorzystywaniem własności figur,
- ❖ stosowania zasad zdrowego stylu życia,
- ❖ użytkowania urządzeń technicznych zgodnie z instrukcją obsługi.

Zestaw dla uczniów z trudnościami w uczeniu się (S-A8-032) zawierał 21 zadań, w tym 15 zamkniętych oraz 6 otwartych i skonstruowany był według planu zamieszczonego w tabeli 19.

Tabela 19. Plan zestawu egzaminacyjnego

Standardy	% udział badanych umiejętności	Maksymalna liczba punktów	Numery zadań
Czytanie (1)	22,5	9	1, 2, 6, 7, 10
Pisanie (2)	20	8	9
Rozumowanie (3)	22,5	9	3, 4, 5, 11, 16, 17, 18, 19
Korzystanie z informacji (4)	5	2	14, 21
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce (5)	30	12	8, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 20

Łączna liczba punktów, którą uczeń mógł uzyskać za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań wynosiła 40, w tym 17 za zadania zamknięte i 23 za zadania otwarte.

W zakresie standardu **czytanie** sprawdzono umiejętności odczytywania:

- ❖ prostej notatki,
- ❖ danych z planu (graficznego),

- ❖ prostego tekstu poetyckiego,
- ❖ danych z tabeli.

W zakresie standardu **pisanie** sprawdzono umiejętność:

- ❖ formułowania wypowiedzi w formie opowiadania.

W zakresie standardu **rozumowanie** sprawdzono umiejętności:

- ❖ określania czasu,
- ❖ rozpoznawania figur geometrycznych,
- ❖ opisywania za pomocą rysunku informacji przedstawionej w zadaniu,
- ❖ ustalania sposobu rozwiązywania zadania związanego z obliczeniami dotyczącymi długości, objętości i pieniędzy,
- ❖ dostrzegania wpływu osiągnięć technicznych na życie człowieka,
- ❖ porządkowania wydarzeń w kolejności chronologicznej.

W zakresie standardu **korzystanie z informacji** sprawdzono umiejętność:

- ❖ dokonywania wyboru z oferty mediów,
- ❖ wskazywania źródła informacji.

W zakresie standardu **wykorzystywanie wiedzy w praktyce** sprawdzono umiejętności:

- ❖ stosowania zasad bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia,
- ❖ rozwiązywania problemów praktycznych z wykorzystywaniem obliczeń dotyczących długości, objętości i pieniędzy,
- ❖ stosowania zasad użytkowania urządzeń technicznych.

Zestaw dla uczniów niesłyszących/ słabo słyszących (S-A7-032) zawierał 26 zadań, w tym 20 zamkniętych oraz 6 otwartych i skonstruowany był według planu zamieszczonego w tabeli 20.

Tabela 20. Plan zestawu egzaminacyjnego

Standardy	% udział badanych umiejętności	Maksymalna liczba punktów	Numery zadań
Czytanie (1)	25	10	1, 3, 4, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 19
Pisanie (2)	30	12	21, 22, 23, 25, 26
Rozumowanie (3)	20	8	2, 5, 6, 11, 22, 23, 24
Korzystanie z informacji (4)	5	2	8, 17
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce (5)	20	8	7, 9, 18, 20, 22, 23, 24

Zadania zamknięte z numerami od 1 do 20 punktowane były w skali 0 –1 pkt i można było otrzymać za nie maksymalnie 20 punktów. Tyle samo punktów można było uzyskać za

zadania otwarte z numerami od 21 do 26. Łączna liczba punktów, którą uczeń mógł uzyskać za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań wynosiła 40.

W zakresie standardu **czytanie** (zadania nr 1, 3, 4, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 19) sprawdzono umiejętności odczytywania:

- ❖ tekstu popularnonaukowego,
- ❖ tekstu literackiego.

W zakresie standardu **pisanie** (zadania nr 21, 22, 23, 25, 26) sprawdzono umiejętności:

- ❖ formułowania odpowiedzi na zadane pytanie,
- ❖ przedstawiania na diagramie danych z tabeli.

W zakresie standardu **rozumowanie** (zadania nr 2, 5, 6, 11, 22, 23, 24) sprawdzono umiejętności:

- ❖ rozpoznawania figur geometrycznych,
- ❖ argumentowania,
- ❖ umieszczania dat w przedziałach czasowych,
- ❖ ustalenia sposobu rozwiązywania zadania związanego z obliczeniami pieniężnymi.

W zakresie standardu **korzystanie z informacji** (zadania nr 8, 17) sprawdzono umiejętności:

- ❖ porządkowania alfabetycznego wyrazów,
- ❖ dokonywania wyboru z oferty mediów.

W zakresie standardu **wykorzystywanie wiedzy w praktyce** (zadania nr 7, 9, 18, 20, 22, 23, 24) sprawdzono umiejętności:

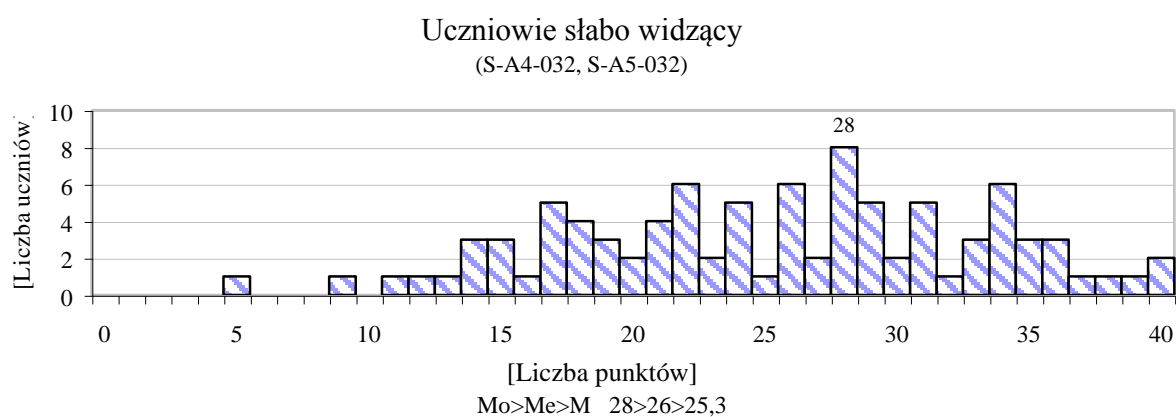
- ❖ rozwiązywania problemów praktycznych z wykorzystywaniem obliczeń dotyczących: czasu, pieniędzy,
- ❖ stosowania zasad zdrowego stylu życia,
- ❖ rozwiązywania problemów praktycznych z wykorzystywaniem własności figur,
- ❖ użytkowania urządzeń technicznych zgodnie z instrukcją obsługi.

4.2. Podstawowe wskaźniki statystyczne

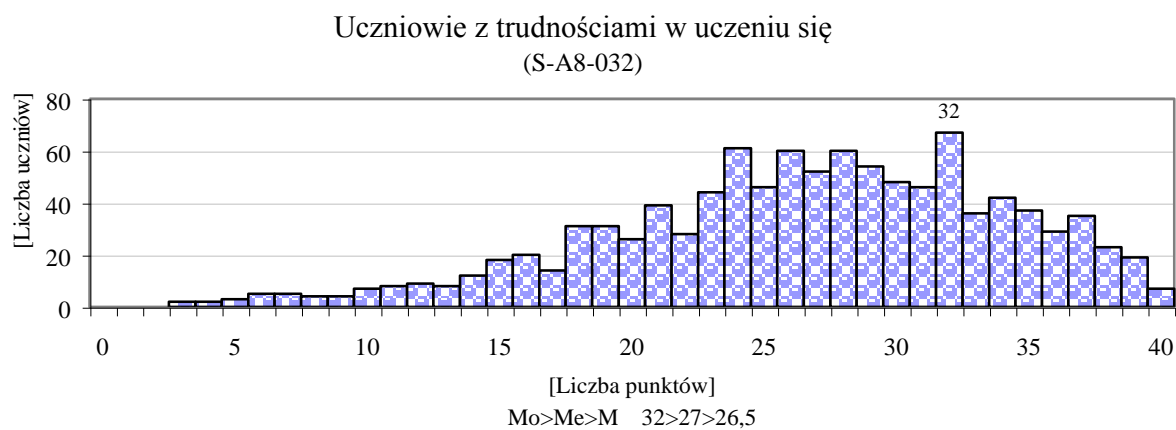
4.2.1 Wyniki dotyczące zestawu egzaminacyjnego

Wykresy 8, 9 i 10 ilustrują rozkłady wyników osiągniętych w woj. śląskim przez uczniów słabo widzących, z trudnościami w uczeniu się oraz niesłyszących/ słabo słyszących rozwiązujących zestawy odpowiednio dostosowane.

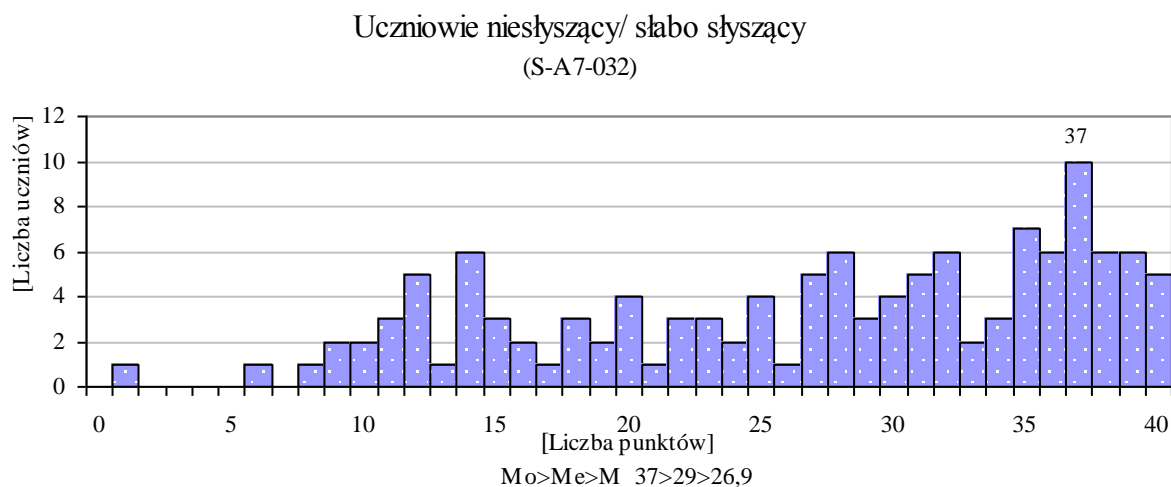
Wykres 8.

Wykres 9.

Wykres 10.

Poniżej tabela 21 - przedstawia wyniki zbiorcze osiągnięte w woj. śląskim przez uczniów słabo widzących, z trudnościami w uczeniu się oraz niesłyszących/ słabo słyszących rozwiązujących zadania zestawów odpowiednio dostosowanych.

Tabela 21. Statystyczny opis wyników

Wskaźniki	Uczniowie słabo widzący (S-A4-032, S-A5-032)	Uczniowie z trudnościami w uczeniu się (S-A8-032)	Uczniowie niesłyszący/ słabo słyszący (S-A7-032)
Liczba uczniów	93	1042	125
Łatwość zestawu	0,63	0,66	0,67
Liczba punktów możliwa do zdobycia	40	40	40
Wynik najczęstszy (modalna – Mo)	28	32	37
Wynik środkowy (mediana – Me)	26	27	29
Wynik średni (średnia arytmetyczna – M)	25,3	26,5	26,9
Odchylenie standardowe	7,70	7,41	9,92
Wynik najwyższy uzyskany przez uczniów	40	40	40
Wynik najniższy uzyskany przez uczniów	5	3	1
Rozstęp	35	37	39

Sprawdzian pisało trzech uczniów niewidomych. Dla nich sprawdzian był bardzo łatwy – wartość wskaźnika łatwości wyniosła 0,92.

Sprawdzian dla uczniów rozwiązujących zadania zestawów dostosowanych do ich potrzeb był umiarkowanie trudny. Wyjątek stanowią uczniowie niewidomi. Najbardziej zróżnicowaną grupę pod względem osiągnięć stanowią uczniowie niesłyszący/ słabo słyszący.

W tej grupie znalazł się uczeń z najniższym wynikiem wynoszącym 1 punkt oraz najwięcej – bo 4% - uczniów z wynikiem 40 punktów. Dla uczniów słabo widzących przedziałem wyników typowych jest przedział od 18 do 33 punktów. 63,4% uczniów słabo widzących uzyskało wyniki z tego przedziału. Dla uczniów z trudnościami w uczeniu się przedziałem wyników typowych jest przedział od 20 do 33 punktów. 64% uczniów tej grupy uzyskało wyniki w tym przedziale. Dla uczniów niesłyszących/ słabo słyszających przedziałem wyników typowych jest przedział od 17 do 36 punktów. 56,8% uczniów słabo widzących uzyskało wyniki z tego przedziału. Modalna, mediana i wynik średni osiągnęły najwyższą wartość w grupie uczniów niesłyszących/ słabo słyszających.

4.2.2. Wyniki dotyczące zadań i standardów

W tej części opracowania zajmiemy się wynikami uzyskanymi w poszczególnych zadaniach i standardach wymagań egzaminacyjnych. Przedstawiamy czynności ucznia sprawdzane zadaniami zestawu oraz ich wyróżniki: typ zadania, numer standardu, który reprezentują, liczbę możliwych do uzyskania punktów oraz wartość wskaźnika łatwości.

Tabela 22. Łatwość czynności mierzonych zadaniami zestawów dla uczniów słabo widzących (S-A4-032, S-A5-032)

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości	Standard	Liczba punktów	Typ zadania
1.	tytułuje tekst popularnonaukowy (uogólnia)	0,80	1.1	1	WW
2.	umieszcza datę w przedziale czasowym	0,51	3.1	1	WW
3.	odczytuje dane z tekstu popularnonaukowego	0,69	1.4	1	WW
4.	odczytuje informację z tekstu popularnonaukowego	0,88	1.1	1	WW
5.	rozpoznaje prostokąt przedstawiony w podanej skali	0,71	3.6	1	WW
6.	porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej	0,69	4.1	1	WW
7.	wyjaśnia na podstawie instrukcji zasady użytkowania telewizora	0,32	5.7	1	WW
8.	wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności figur geometrycznych	0,40	5.5	1	WW
9.	określa odbiorcę wiersza	0,63	1.2	1	WW
10.	rozumie sens przenośni	0,73	1.1	1	WW
11.	rozumie główną myśl wiersza	0,66	1.1	1	WW
12.	odczytuje pouczenie z wiersza	0,67	1.1	1	WW
13.	odróżnia język potoczny od języka poetyckiego	0,35	1.1	1	WW
14.	rozpoznaje intencję osoby mówiącej w wierszu	0,84	1.1	1	WW
15.	wskazuje porównanie	0,54	1.2	1	WW
16.	wybiera program telewizyjny, kierując się wskazanym kryterium	0,83	4.2	1	WW
17.	wykonuje obliczenia procentowe	0,58	5.5	1	WW
18.	oblicza długość przedziału czasowego, mając podaną jego część	0,44	5.5	1	WW
19.	porównuje czas trwania zdarzeń	0,70	3.6	1	WW
20.	wykonuje obliczenia dotyczące czasu	0,44	5.3	1	WW
21.	przedstawia za pomocą diagramu dane	0,61	2.4	2	KO

		zapisane w tabeli						
22.	22.I	ustala sposób wyznaczenia reszty w zadaniu dotyczącym obliczeń pieniężnych	0,43	0,60	3.8	1	RO	
	22.II	ustala sposób wyznaczenia, ile razy jedna liczba mieści się w drugiej		0,43		1		
	22.III	wykonuje obliczenia pieniężne (wyznacza resztę)		0,46	5.3	1		
	22.IV	wykonuje obliczenia prowadzące do wyznaczenia, ile razy jedna liczba mieści się w drugiej		0,26		1		
	22.V	podaje odpowiedź z uwzględnieniem otrzymanego wyniku		0,39		3.9		1
23.	analizuje wynik obliczeń procentowych i ocenia jego sensowność	0,16		3.9	1	KO		
24.	24.I	stosuje formę listu	0,74	0,95	2.1	1	RO	
	24.II	pisze na temat		0,95		1		
	24.III	używa argumentów		0,81	3.4	1		
	24.IV	rozumie zasady zdrowego trybu życia		0,88	5.8	1		
	24.V	tworzy spójny tekst (wypowiedź nie jest chaotyczna)		0,85	2.3	1		
	24.VI	celowo stosuje środki językowe		0,95		1		
	24.VII	przestrzega norm językowych		0,58		1		
	24.VIII	przestrzega norm ortograficznych*		0,44		1		
	24.IX	przestrzega norm interpunkcyjnych*		0,59		1		
	24.X	pisze starannie		0,94		2,5		1
25.	25.I	formułuje odpowiedź na zadane pytanie	0,72	0,92		2.2	1	KO
	25.II	przestrzega norm językowych		0,51			2.3	

* Uczeń z dysleksją:

VIII tworzy tekst komunikatywny (mimo błędów językowych)

IX tworzy wypowiedź logicznie uporządkowaną

Wykres 11. Łatwość zadań

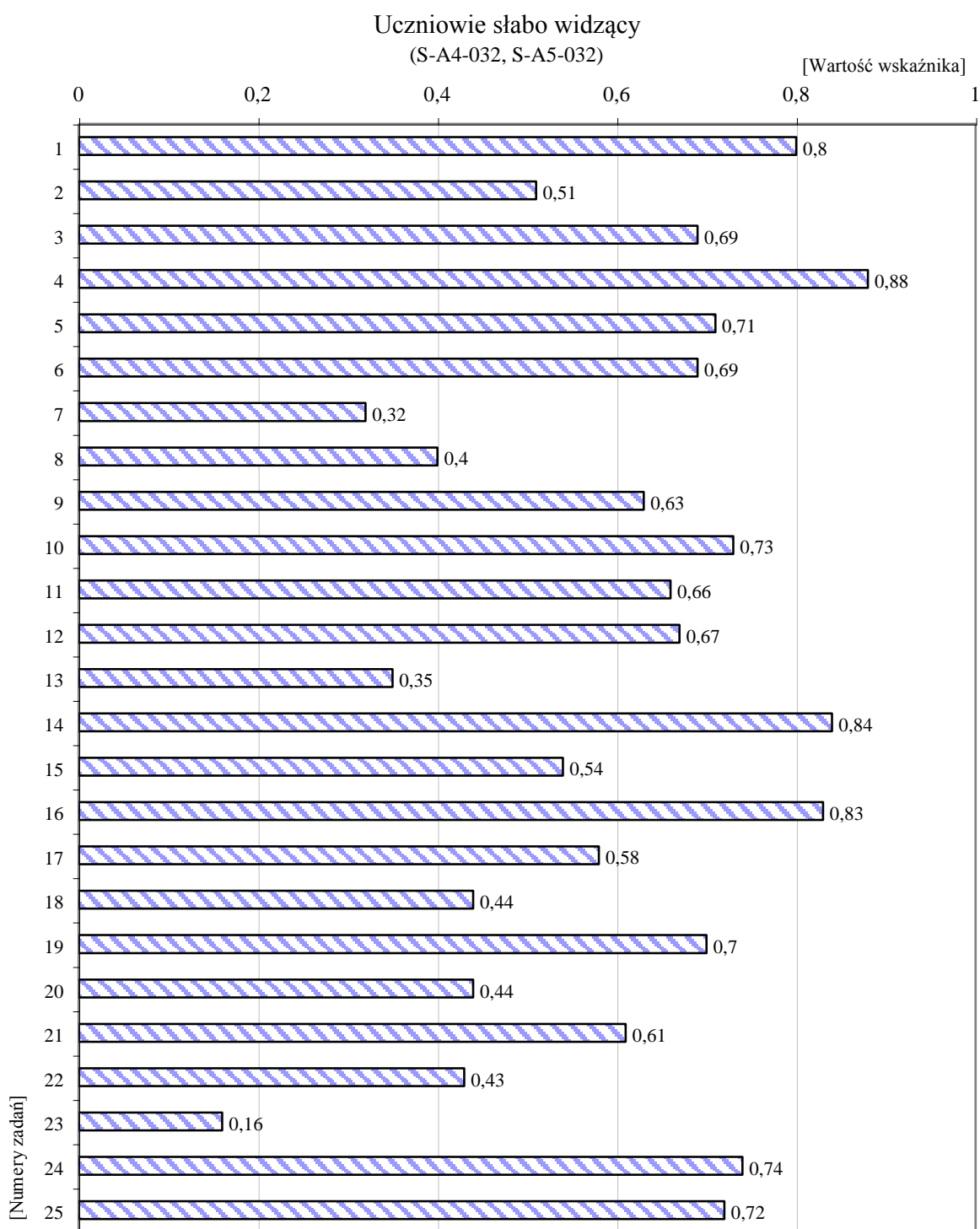

Tabela 23. Łatwość czynności mierzonych zadaniami zestawu dla uczniów z trudnościami w uczeniu się (S-A8-032)

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości	Standard	Liczba punktów	Typ zadania	
1.	odczytuje informacje z notatki	0,66	1.1	1	WW	
2.	odczytuje dane z planu	0,58	1.4	3	P-F	
3.	określa czas posługując się zegarem	0,91	3.1	1	WW	
4.	rozpoznaje koło	0,95	3.6	1	WW	
5.	przedstawia informacje podane w treści zadania za pomocą rysunku	0,79	3.5	1	KO	
6.	dostrzega znaczenie dosłowne wiersza	0,86	1.1	1	WW	
7.	rozumie pojęcie tytuł wiersza	0,80	1.2	1	WW	
8.	zna zasady bezpiecznego zachowania się	0,90	5.8	1	WW	
9.	9.I	redaguje opowiadanie	0,61	0,66	1	RO
	9.II	pisze na temat		0,82	1	
	9.III	realizuje temat w pełni		0,61	1	
	9.IV	buduje tekst poprawny kompozycyjnie		0,48	1	
	9.V	buduje tekst poprawny językowo		0,47	1	
	9.VI	przestrzega norm ortograficznych		0,62	1	
	9.VII	przestrzega norm interpunkcyjnych		0,54	1	
	9.VIII	dba o układ graficzny zapisu		0,68	1	
10.	odczytuje dane z tabeli	0,81	1.4	3	L	
11.	11.I	ustala sposób rozwiązania zadania	0,46	0,26	1	KO
	11.II	wykonuje obliczenia dotyczące długości		0,32	1	
	11.III	wykonuje obliczenia dotyczące długości		0,79	1	
12.	rozumie potrzebę stosowania zasady higieny	0,85	5.8	1	WW	
13.	wybiera środek do higieny skóry	0,93	5.8	1	WW	
14.	wybiera program telewizyjny, kierując się wskazanym kryterium	0,72	4.2	1	WW	
15.	zna zasady posługiwania się telefonem	0,76	5.6	1	WW	
16.	16.I	ustala sposób rozwiązania zadania	0,61	0,37	1	RO
	16.II	ustala sposób rozwiązania zadania		0,53	1	
	16.III	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy		0,36	2	
	16.IV	wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy		0,82	1	
17.	dostrzega wpływ osiągnięć technicznych na życie człowieka	0,94	3.3	1	WW	
18.	porządkuje wynalazki od najdawniejszych do najnowszych	0,56	3.1	1	WW	
19.	19.I	ustala sposób rozwiązania zadania	0,42	0,40	1	KO
	19.II	wykonuje obliczenia dotyczące objętości		0,26	1	
	19.III	wykonuje obliczenia dotyczące objętości		0,58	1	
20.	rozumie zasadę zdrowego odżywiania	0,87	5.8	1	WW	
21.	wskazuje źródło informacji	0,89	4.1	1	WW	

Wykres 12. Łatwość zadań

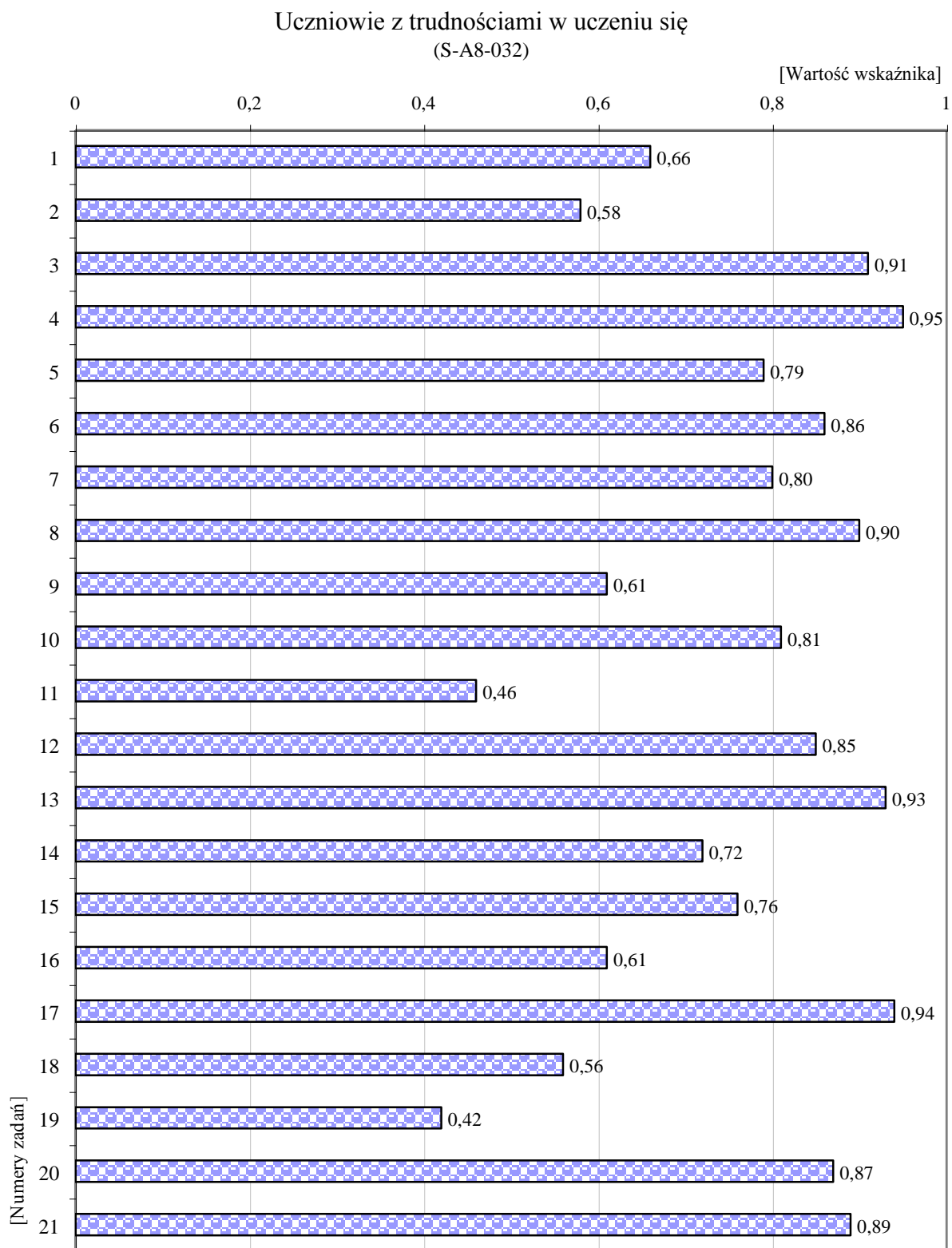

Tabela 24. Łatwość czynności mierzonych zadaniami zestawu dla uczniów niesłyszących/ słabo słyszących (S-A7-032)

Nr zadania	Badane czynności Uczeń:	Wartość wskaźnika łatwości	Standard	Liczba punktów	Typ zadania	
1.	tytułuje tekst popularnonaukowy (uogólnia)	0,59	1.1	1	WW	
2.	umieszcza datę w przedziale czasowym	0,47	3.1	1	WW	
3.	odczytuje dane z tekstu popularnonaukowego	0,65	1.4	1	WW	
4.	odczytuje informację z tekstu popularnonaukowego	0,82	1.1	1	WW	
5.	rozpoznaje prostokąt	0,92	3.6	1	WW	
6.	rozpoznaje prostokąt przedstawiony w podanej skali	0,67	3.6	1	WW	
7.	wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności figur geometrycznych	0,37	5.5	1	WW	
8.	porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej korzystając z alfabetu	0,62	4.1	1	WW	
9.	wyjaśnia na podstawie instrukcji zasady użytkowania telewizora	0,66	5.7	1	WW	
10.	określa osobę narratora	0,55	1.2	1	WW	
11.	określa porę roku	0,66	3.1	1	WW	
12.	odczytuje tekst narracyjny	0,69	1.1	1	WW	
13.	odczytuje tekst narracyjny	0,85	1.1	1	WW	
14.	odczytuje tekst narracyjny	0,88	1.1	1	WW	
15.	wskazuje porównanie	0,47	1.2	1	WW	
16.	określa postawę bohatera	0,58	1.1	1	WW	
17.	wybiera program telewizyjny, kierując się wskazanym kryterium	0,78	4.2	1	WW	
18.	wykonuje obliczenia dotyczące czasu	0,61	5.3	1	WW	
19.	odczytuje dane z tabeli	0,78	1.4	1	WW	
20.	wykonuje obliczenia dotyczące czasu	0,59	5.3	1	WW	
21.	przedstawia za pomocą diagramu dane zapisane w tabeli	0,72	2.4	2	KO	
22.	22.I ustala sposób obliczenia wydanej kwoty	0,87	0,94	3.8	1	RO
	22.II wykonuje poprawne obliczenia		0,84	5.3	1	
	22.III formułuje odpowiedź pełnym zdaniem		0,84	2.2	1	
23.	23.I ustala sposób obliczenia reszty i liczby kupionych kaset	0,41	0,38	3.8	2	RO
	23.II wykonuje poprawne obliczenia		0,33	5.3	2	
	23.III formułuje odpowiedź pełnym zdaniem		0,62	2.2	1	
24.	24.I wyraża własną opinię i próbuje ją uzasadnić	0,63	0,65	3.4	1	KO
	24.II rozumie zasady zdrowego trybu życia		0,61	5.8	1	
25	wpisuje w tekst z lukami właściwe wyrazy	0,85	2.3	3	L/D	
26.	26.I pisze na temat	0,75	0,72	2.1	2	RO
	26.II pisze tekst odpowiedniej długości (co najmniej 3 linie)		0,64	2.3	1	
	26.III pisze komunikatywnie		0,82	2.3	1	
	26.IV pisze czytelnie		0,84	2.5	1	

Wykres 13. Łatwość zadań

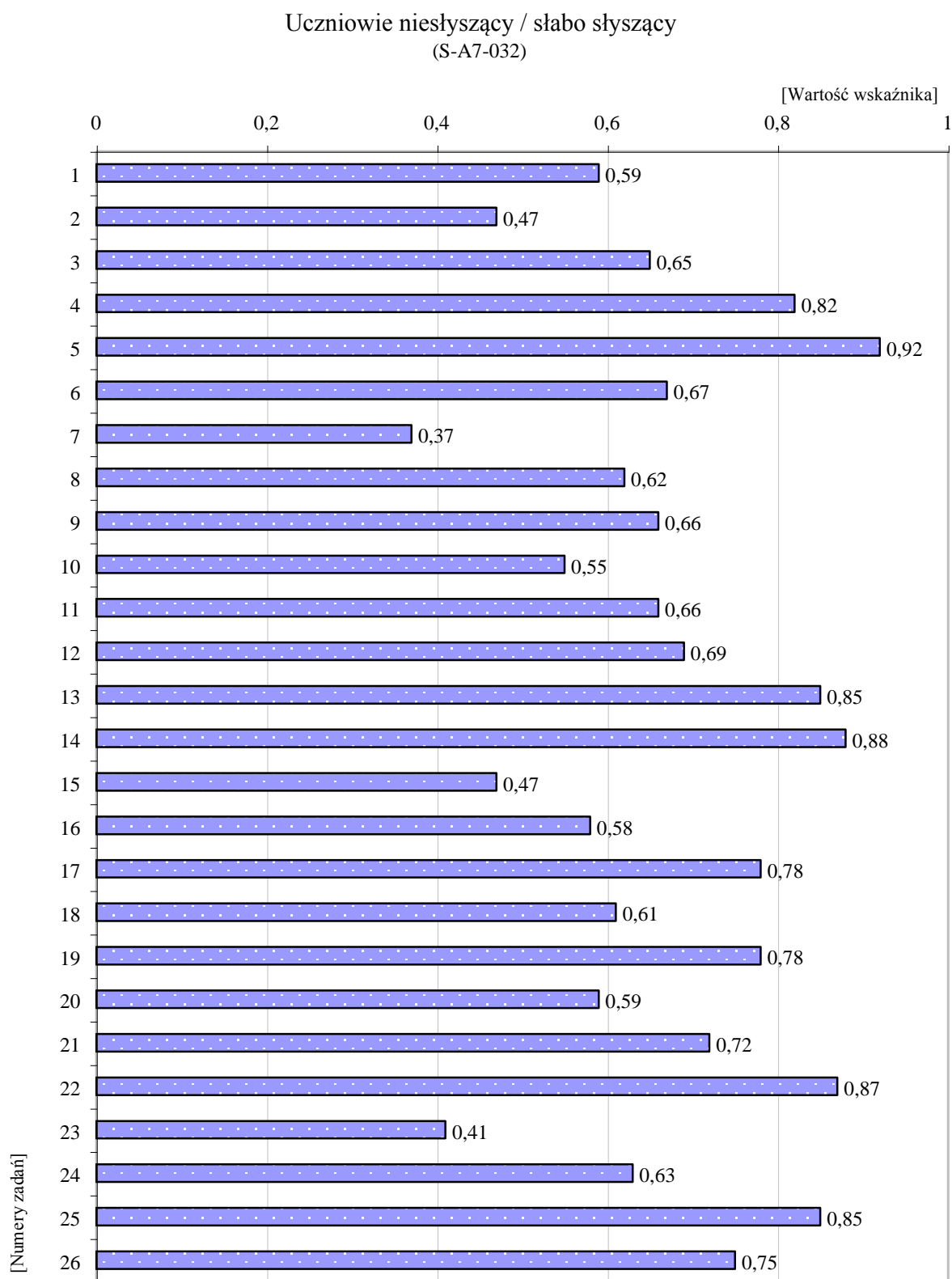

Tabela 25. Łatwość zadań

Wartość wskaźnika łatwości	Łatwość zadań				
	0,00 – 0,19	0,20 – 0,49	0,50 – 0,69	0,70 – 0,89	0,90 – 1,00
Interpretacja	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Uczniowie słabo widzący (S-A4-032, S-A5-032)					
Numery zadań	23	7, 8, 13, 18, 20, 22	2, 3, 6, 9, 11, 12, 15, 17, 21	1, 4, 5, 10, 14, 16, 19, 24, 25	-
Uczniowie z trudnościami w uczeniu się (S-A8-032)					
Numery zadań	-	11, 19	1, 2, 9, 16, 18	5, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 20, 21	3, 4, 8, 13, 17
Uczniowie niesłyszący/ słabo słyszący (S-A7-032)					
Numery zadań	-	2, 7, 15, 23	1, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 18, 20, 24	4, 13, 14, 17, 19, 21, 22, 25, 26	5

Zadania trudne (bardzo trudne, trudne, umiarkowanie trudne) stanowiły: 64% - dla uczniów słabo widzących, 33,3% - dla uczniów z trudnościami w uczeniu się i 61,5% - dla uczniów niesłyszących/ słabo słyszących.

Spośród zadań otwartych łatwe stanowiły: 40% - dla uczniów słabo widzących, 25% - dla uczniów z trudnościami w uczeniu się i 66,7% - dla uczniów niesłyszących/ słabo słyszających.

Zadania z grupy trudnych to w większości zadania matematyczne. Kłopot z wyznaczeniem długości promienia koła, które należało wyciąć ze ściany kartonu o podanych wymiarach, mieli zarówno uczniowie słabo widzący, dla których to zadanie w zestawie miało numer 8, jak i uczniowie niesłyszący/ słabo słyszący. W ich zestawie było to zadanie 7. Kolejne trudne zadanie polegało na podaniu liczby kaset zakupionych za kwotę pozostałą po zapłaceniu za nabyty telewizor i magnetowid. W zestawie dla słabo widzących było to zadanie 22, a w zestawie dla niesłyszących/ słabo słyszających – 23. Zadanie 20, zarówno w zestawie dla słabo widzących, jak i dla niesłyszących/ słabo słyszających, miało taką samą treść i polegało na podaniu łącznego czasu spędzonego przez Magdę na oglądaniu telewizji. Dla pierwszych to zadanie było trudne, dla drugich – umiarkowanie trudne. Dla uczniów słabo widzących trudne było zadanie 18. Polegało ono na obliczeniu wolnego czasu Artura na podstawie informacji podającej, że 40 minut spędzanych przed telewizorem stanowi $\frac{2}{9}$ jego wolnego czasu. Bardzo trudne również dla nich było zadanie 23, wymagające uzasadnienia popartego przeliczeniami procentowymi. Dla uczniów z trudnościami w uczeniu się trudne okazały się zadania: 11 i 19. Obydwa polegały na obliczeniu różnicy między dwiema wielkościami.

Z zadań niematematycznych dla uczniów słabo widzących trudne było zadanie 7, polegające na wykazaniu się umiejętnością użytkowania urządzeń technicznych zgodnie z instrukcją obsługi i zadanie 13, sprawdzające umiejętność czytania tekstu literackiego. Dla uczniów niesłyszących/ słabo słyszających trudne okazało się zadanie 2, polegające na określeniu wieku na podstawie podanego w tekście roku oraz zadanie 15, polegające na wskazaniu zdania zawierającego porównanie.

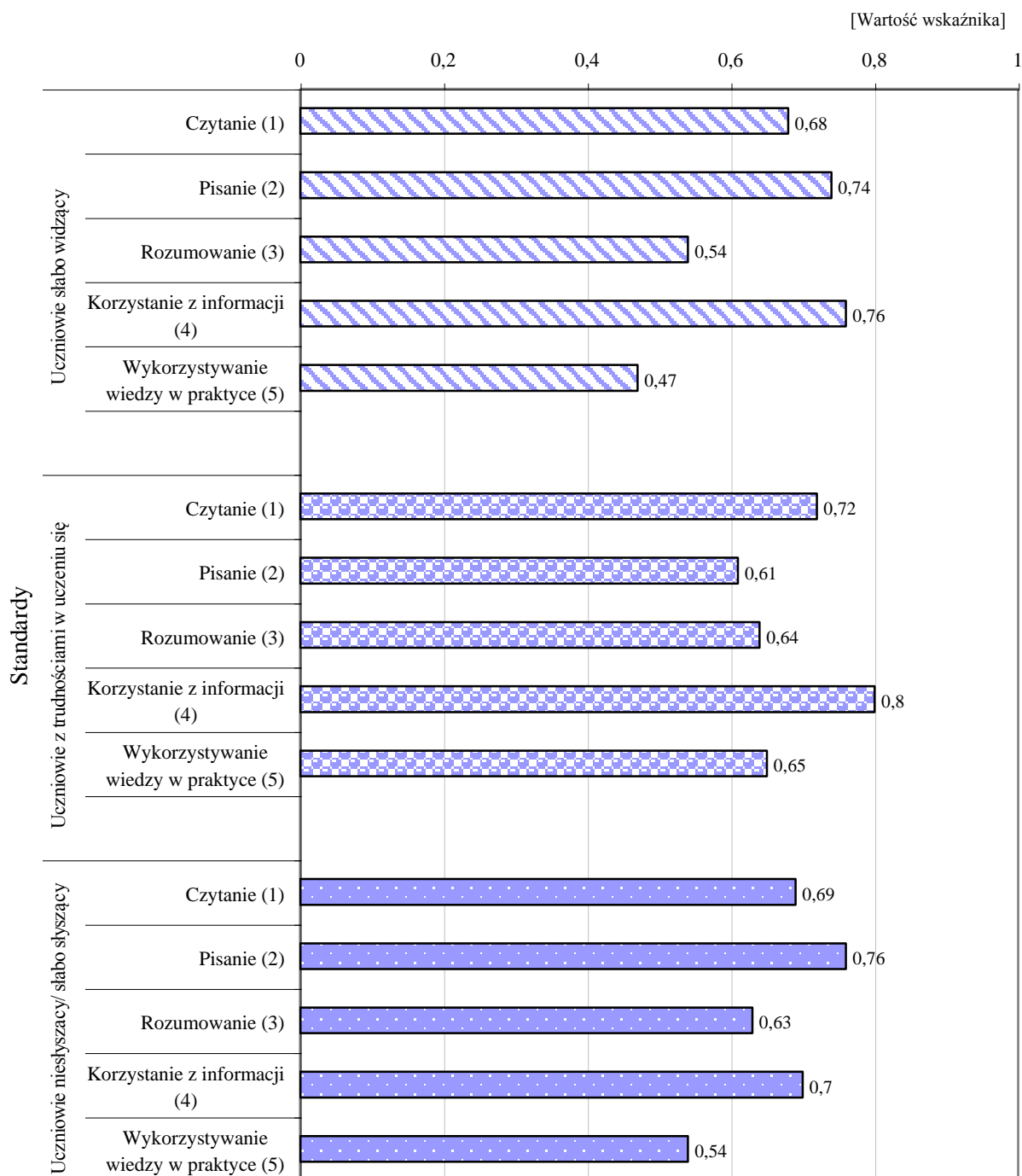
Poniżej prezentujemy średnie wyniki wraz z odchyleniem standardowym dla uczniów woj. śląskiego: słabo widzących, z trudnościami w uczeniu się, niesłyszących/ słabo słyszających w odniesieniu do każdego standardu na tle liczby punktów możliwych do uzyskania za każdy z nich, a także łatwość każdego standardu.

Tabela 26. Wyniki średnie oraz odchylenie standardowe dla poszczególnych standardów

	Standardy				
	Czytanie (1)	Pisanie (2)	Rozumowanie (3)	Korzystanie z informacji (4)	Wykorzystywanie wiedzy w praktyce (5)
	Uczniowie słabo widzący (S-A4-032, S-A5-032)				
Liczba punktów możliwa do uzyskania	10	12	8	2	8
Wynik średni	6,8	8,9	4,3	1,5	3,8
Odchylenie standardowe	2,14	2,80	2,22	0,64	1,83
	Uczniowie z trudnościami w uczeniu się (S-A8-032)				
Liczba punktów możliwa do uzyskania	9	8	9	2	12
Wynik średni	6,5	4,9	5,7	1,6	7,8
Odchylenie standardowe	1,81	2,74	2	0,62	2,47
	Uczniowie niesłyszący/ słabo słyszący (S-A7-032)				
Liczba punktów możliwa do uzyskania	10	12	8	2	8
Wynik średni	6,9	9,2	5,1	1,4	4,3
Odchylenie standardowe	2,69	3,48	1,86	0,76	2,35

Uczniowie słabo widzący, z trudnościami w uczeniu się, niesłyszący/ słabo słyszący najlepiej radzą sobie z korzystaniem z informacji – standard 4. Uczniowie z trudnościami w uczeniu się słabiej niż pozostali opanowali umiejętności pisania – standard 2, za to lepiej potrafią wykorzystać wiedzę w praktyce – standard 5 i lepiej czytają – standard 1.

Wykres 14. Łatwość standardów dla uczniów woj. śląskiego: słabo widzących, z trudnościami w uczeniu się i niesłyszących/ słabo słyszących

5. Uwagi końcowe

1. Szkolenia przewodniczących szkolnych zespołów egzaminacyjnych i ich zastępców oraz doświadczenia ubiegłoroczne zaowocowały sprawną organizacją i przebiegiem sprawdzianu.
2. Dystrybucja materiałów egzaminacyjnych przebiegała bez zakłóceń.
3. Przebieg sprawdzianu w szkołach był monitorowany przez zewnętrznych obserwatorów i ekspertów.
4. Przeprowadzenie sprawdzianu w szkołach przebiegało zgodnie z obowiązującymi procedurami, instrukcjami i harmonogramem. Nieliczne przypadki nieumyślnego naruszenia prawidłowości przebiegu sprawdzianu zostały niezwłocznie wyjaśnione.
5. Praca zespołów egzaminatorów przebiegała sprawnie i została wykonana terminowo.
6. Przetwarzanie danych egzaminacyjnych przebiegało zgodnie z harmonogramem.
7. Zbiorcze informacje o wynikach sprawdzianu przesłano do szkół pod koniec kwietnia. Zaświadczenia z wynikami indywidualnymi uczniowie otrzymali w dniu zakończenia roku szkolnego.
8. Pełne raporty ze sprawdzianu 2003 przygotowano dla szkół, Śląskiego Kuratora Oświaty, delegatur Kuratorium Oświaty oraz organów prowadzących szkoły.

6. Słownik terminów

Łatwość zestawu zadań	- stosunek liczby punktów uzyskanych za rozwiązanie zadań przez wszystkich uczniów do maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania za zadania. To liczba z przedziału 0–1. Przedstawiana także w postaci procentowej, np. wskaźnik łatwości 0,75 można interpretować: uczniowie uzyskali 75% punktów możliwych do zdobycia.
Łatwość zadania	- stosunek liczby punktów uzyskanych za rozwiązanie danego zadania przez wszystkich uczniów do maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania za to zadanie. Zadania o wartości wskaźnika od 0 do 0,19 są bardzo trudne, od 0,20 do 0,49 – trudne, od 0,50 do 0,69 - umiarkowanie trudne, od 0,70 do 0,89 – łatwe, a od 0,90 do 1 – bardzo łatwe.
Średnia arytmetyczna (M)	- suma wszystkich uzyskanych wyników podzieloną przez ich liczbę.
Mediana (Me)	- wynik środkowy wybrany z wyników uporządkowanych rosnąco; dzieli uczniów na 2 równe grupy, wskazując, że 50% uczniów uzyskało wynik wyższy niż wynik środkowy.
Modalna (Mo)	- najczęstszy wynik, najbardziej typowy.
Rozstęp wyników	- różnica między najwyższym a najniższym wynikiem uzyskanym przez uczniów.
Odchylenie standardowe	- miara rozrzutu wyników w stosunku do średniej – mierzona w punktach. Wysoka wartość informuje o bardzo zróżnicowanym poziomie zdających.
Rozkład wyników	- przedstawienie w postaci tabeli lub wykresu słupkowego, ilu uczniów uzyskało daną liczbę punktów.
Kartoteka testu	- szczegółowy plan zestawu zadań egzaminacyjnych, obejmujący listę sprawdzanych czynności ucznia, odpowiadających właściwym standardom wymagań egzaminacyjnych.